

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Lärosäte: Högskolan i Halmstad

Yrkesexamen: Förskollärarexamen

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som ska utvärderas. Basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

För vägledning i skrivandet av självvärderingen se: *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå.*

- Självvärderingen indelas i enlighet med rubrikerna som anges nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om.
- Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt, identifiera styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel.
- Redogör för utbildningen i sin helhet och relatera till utbildningsvetenskapliga kärnan, verksamhetsförlagd utbildning och ämnesstudier och ämnesdidaktik där det är relevant.
- Självvärderingen ska utgå från aktuella förhållanden för utbildningen.
- Självvärderingen ska inte överstiga 30 sidor exklusive bilaga.
- Självvärderingen ska kunna stå för sig själv, dvs. det ska inte inkluderas länkar. Om lärosätet anser att kursplaner/utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Förskollärarytbildningen vid Högskolan i Halmstad omfattar 3,5 års heltidsstudier och har bedrivits i sin nuvarande form sedan höstterminen 2011. Programmet är placerat på Akademin för lärande, humaniora och samhälle (LHS), där det även ges utbildning mot grundläraresexamen med inriktning F–3 och 4–6, ämneslärarytbildning samt kompletterande pedagogisk utbildning. Vid LHS pågår en bred satsning på lärande i det digitaliserade samhället, bland annat genom fristående kurser om digitalt lärande, forskningsprojekt, och Digitalt laborativt centrum (DLC) som invigdes 2016. DLC används för undervisning inom lärarutbildningarna och för samarbetsprojekt med skolor och yrkesverksamma lärare. Då lärosätet sedan 2014 ingår i den nationella försöksverksamheten med övningskolor, bedrivs utbildningen i nära samverkan med särskilt utvalda förskolor, där studenterna får ökade möjligheter att relatera kursinnehåll till förskolans arbete genom verksamhetsintegrerade dagar (VI-dagar) inom ramen för campusförlagda kurser. VI-dagar, innebär att studenter regelbundet genomför studier på sin övningskola utöver VFU-perioderna.

Förskollärarytexamen avläggs på grundnivå efter fullgjorda kursfordringar om 210 hp. Målet med utbildningen som yrkesexamen är, i enlighet med examensordningen, att studenten ska visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att arbeta självständigt och i arbetslag som förskollärare i den verksamhet som undervisningen avser. Utbildningen består av tre delar, förskolepedagogiskt område förskolepedagogiskt område (FPO) 120 hp, utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) 60 hp, samt verksamhetsförlagd utbildning (VFU) 30 hp, förlagd inom relevant verksamhet. Studierna inom såväl FPO som UVK anknyter till kommande yrkesutövning i enlighet med Högskoleförordningens examensbeskrivning för förskollärarytexamen (HF 1993:100, bilaga 2).

Följande innehåll behandlas i utbildningen inom ramen för 6 UVK-kurser och 9 FPO-kurser som fördelas enligt nedan. Studenterna har VI-dagar i sina kurser under utbildningens 4 första terminer.

	Hösttermin																				Vårtermin																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
År 1	Barndomens villkor (BV FPO) 3 hp VFU på övningskola 4 st VI-dagar på övningskola P1										Pedagogiska och didaktiska perspektiv på barns lärande och utveckling (PDP UVK) 4 st VI-dagar på övningskola P1										Förskolan och samhällsuppdraget (FSU UVK) 3 hp VFU på övningskola 2 st VI-dagar på övningskola P1										Perspektiv på barns lärande och utveckling (PPBLU FPO) 4 st VI-dagar på övningskola P1									
År 2	Lek, lärande och rörelse (LEK, FPO) 4 st VI-dagar på övningskola P2										Läs- och skrivlärande (LÄSK FPO) 4 st VI-dagar på övningskola P2										No/tekniklärande (NO/TEK FPO) 4 st VI-dagar på övningskola P2										Specialpedagogik (SP UVK) 6 hp VFU på övningskola 4 st VI-dagar på övningskola P2									
År 3	Matematiklärande (MA FPO) P2					Estetiska läroprocesser (ESTET FPO) 4,5 hp VFU P2															Vetenskapsteori och metod (VTM UVK) P3					Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap för förskollärare (SKL UVK) 4,5 hp VFU P3					Valfri fördjupning (VF FPO) P3									
År 4	Värdering och verksamhetsutveckling (VVU UVK) P3					Verksamhetsförlagd utbildning för förskollärare (SVFU FPO) 7,5 hp VFU P3					Examensarbete (EXARB FPO) P3																													

*figur 1, anger kursens namn, kursens förkortning (vilken används i efterföljande tabeller), antal veckor verksamhetsförlagd utbildning (VFU), antal VI-dagar på övningsförskola samt progressionsnivå.

Innehållet i UVK har till syfte öka studentens kunskaper om förskollärarytprofessionen, vilket även innebär att den framtida yrkesrollen som förskollärare nära anknyter till innehållet i kurserna. Inom FPO fokuseras ämnesinnehåll av betydelse för såväl kunskaper som färdigheter och förmågor relaterade till förskolebarns lärande och utveckling ur ett helhetsperspektiv. I organisationen kring VFU finns en VFU-grupp med tre VFU-ledare, en vetenskaplig ledare och akademins VFU-samordnare. VFU är integrerad i FPO- och UVK-kurser. Syftet är att skapa en nära relation mellan teori och praktik, mellan kursens innehåll och de praktiska VFU-perioderna, då studenten under VFU ges möjlighet att fördjupa sina kunskaper ifrån kursen genom att dessa används och reflekteras ute på fältet. I enlighet med figur 1 ovan genomförs VFU med sex VFU-perioder, varav fem är integrerade i UVK-/FPO-kurser. Av de totalt 20 VFU-veckorna görs 13

på en övningsförskola och sju veckor på annan förskola. Möjlighet finns att göra VFU i förskoleklass. Relationen mellan UVK, FPO och VFU karaktäriseras sammantaget av att det finns ett tydligt samband dem emellan, samt inom respektive utbildningsdel. Detta innebär att innehåll vidareförs och fördjupas genom utbildningen. Tillsammans med fältstudier utgör VI-dagarna en sammanhållande faktor i utbildningens högskoleförlagda kurser och innebär att studenten under VI-dagarna samlar in underlag inför kursens examinationer samt genomför aktiviteter på övningsförskolan, vilket ger ytterligare förutsättningar för att knyta samman teori till praktik.

Förskolläraryrket progression

Utbildningen är indelad i tre nivåer, inledande nivå, P1 (termin 1-2), fortsättningsnivå, P2 (termin 3-5) samt fördjupningsnivå, P3 (termin 6-7). Progression i didaktiskt och vetenskapligt kunnande uppnås genom att kunskaper och färdigheter från kurser på lägre nivå breddas och fördjupas på nästa nivå, samt vidareförs i ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Vidare sker progression inom ämnena genom att kunskaper och färdigheter utvecklas och fördjupas inom ämneskurserna, samt inom VFU. Utbildningens progression konkretiseras under avsnittet måluppfyllelse.

Personal

Vid Högskolan i Halmstad finns god kompetens inom de områden som rör lärarutbildning och personalen täcker behovet i de kurser som ges inom förskolläraryrket. Flera av lärarna arbetar såväl i förskolläraryrket som i grundläraryrket vilket vi ser som en styrka.

På förskolläraryrket finns 18 lärare inom utbildningsvetenskap och förskolepedagogiskt område. Av dessa är 9 adjunkter och 9 lektorer varav 1 docent, vilket innebär att 50 procent av lärarna har lägst doktorsgrad. 3 av de 9 adjunkterna är i och har varit i forskarutbildning där 2 för närvarande inte är aktiva. 1 av adjunkterna beräknas disputeras under 2018/2019. Ytterligare 1 av adjunkterna har ett pågående masterutbildning. Detta innebär att nära hälften av adjunkterna har varit eller är i eftermagistral vidareutbildning. En majoritet av lärarna är både involverade i högskoleförlagd utbildning (HFU) och i VFU. Något som vi ser som en styrka är att de flesta lärare gör VFU-besök. 5 gästlärare medverkar också i stadigvarande i utbildningen varav 2 är förskollärare och arbetar med VFU-ansvar i kurserna. Ytterligare 2 arbetar med utbildningens dramainslag, varav ytterligare 1 är förskollärare och en gästlärare arbetar med digitala inslag i utbildningen. Nära tre fjärdedelar av lärarna har lärarexamen, varav också några delar sin tjänst mellan arbete i förskola och skola. Flera är också engagerade i samverkan i form av praktiska forsknings- och utvecklingsprojekt och uppdragsutbildningar i kommunal verksamhet. Ett konkret exempel är ett pågående forskningsprojekt inom ramen för övningsförskolor, där VFU-handledare analyserar sin egen filmade handledningspraktik, relaterat till gruppseminarier med studenter under VI-dagar. Preliminära resultat visar att samtalen i projektet både utvecklar handledarnas förmåga att relatera praktik till teori och deras förmåga att fokusera lärandets innehåll i problematiserande samtal med studenterna. Sådana former av samverkan säkras sammantaget en personalstyrka med god kompetens inom både aktuell forskning, utveckling och praktiskt yrkeskunnande.

På en övergripande nivå finns en stabilitet i den personal som är knuten till lärarutbildningarna, med 78 % respektive 67 % som arbetat vid lärosätet mer än 3 respektive 5 år. En tydlig styrka inom förskolläraryrket är ett sammanhållet lärarlag med låg personalomsättning som tillsammans har byggt och kontinuerligt utvecklar programmet. Lärarna är med i ett flertal kurser vilket innebär att hela lärarlaget har god helhetskunskap om utbildningens innehåll.

Genom Högskolans deltagande i försöksverksamheten med övningsförskolor har intresset för handledarutbildning bland VFU-handledare ökat markant och idag har 83 % av handledarna inom försöksverksamheten relevant handledarutbildning om minst 7,5 hp. Detta innebär att flertalet studenter har utbildade handledare, vilket vi både ser som avgörande för kvaliteten i professionsutvecklingen och som centralt för likvärdighet i utbildningen. Även i förskolor som inte omfattas av försöksverksamheten har en allt högre andel av handledarna handledarutbildning, i nuläget 49 %. De lokala VFU-ledarna inom försöksverksamheten fungerar som samordnare för cirka 20 studenter och deras handledare och ingår i

kontinuerlig kompetensutveckling på Högskolan för sitt uppdrag. Dessa lokala VFU-ledare spelar en viktig roll, särskilt för kopplingen mellan högskole- och verksamhetsförlagd utbildning. En styrka är att Akademiens organisation för övningsförskolor säkrar och utvecklar VFU-handledarnas kompetens, vilket i sin tur verkar kvalitetshöjande för studenternas verksamhetsförlagda utbildning (VFU).

En styrka för lärosätet är att alla lärare och forskare har 15 % av årsarbetstiden för kompetensutvecklingstid. Personalstrategin för utbildningen preciseras i akademiens kompetensförsörjningsplaner och täcker såväl nyrekryteringar, som effektivt nyttjande och kompetensutveckling av befintlig personalstyrka. Kompetensförsörjningsplanerna innefattar flera nivåer: akademi, avdelning, ämnesområde och individ. För att långsiktigt kunna garantera hög och relevant lärarkompetens upprättas och uppdateras individuella kompetensutvecklingsplaner i samråd mellan avdelningschef och medarbetare.

Akademin är under expansion, med tilldelning av nya platser från utbildningsdepartementet. Under de senaste åren ett flertal lärare nyanställts med särskilt kompetens inom bland annat estetiska lärprocesser och UVK, i relation till förskolans verksamhet men har ytterligare behov av disputerade lärare med specialkompetens inom barns läs- och skrivlärande. Långsiktigt har lärosätet behov av nyrekrytering och under vårterminen 2018 har ytterligare två tjänster utannonserats gällande förskolläraryrket. Även personliga kontakter med nydisputerade och erfarna lektorer har tagits i syfte att kunna rekrytera ytterligare kompetent personal. Dessutom kommer uppsökande verksamhet att genomföras, där doktorander i slutskedet av sin utbildning kontaktas och erbjuds tjänst vid lärosätet. I linje med detta behöver den forskning som bedrivs i nära anslutning till utbildningen utvidgas. Vi kommer också att genomföra ett medvetet arbete med forskarutbildning av egen personal. Sammantaget ser vi dock, att personalstyrkans storlek och vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande.

Utbildningsmiljö

Utbildningsmiljön vid förskolläraryrket består av två huvuddelar: forsknings- och utbildningsmiljön inom högskolan, respektive förskolemiljöer i regionen. Utbildningen präglas av en kontinuerlig växelverkan mellan dessa miljöer, för att skapa goda förutsättningarna för studenten att utveckla sitt professionella kunnande på vetenskaplig grund. En väsentlig del av utbildningsmiljön på förskolläraryrket består av Digitalt laborativt center (DLC), en plats där forskare och studenter möts tillsammans med det omgivande samhället, däribland inbjudna förskollärare och barn. DLC är ett högteknologiskt center med lokaler anpassade för kreativa aktiviteter som främjar ett nära samband mellan undervisning och forskning. Lokalerna används för forskning, undervisning och förskolläraryrketens egna studier, didaktiska projekt och examinationer.

Vetenskaplig professionsinriktad miljö

En förutsättning för ett nära samband mellan forskning och utbildning är att lärarna ges goda möjligheter att bedriva forskning och utvecklingsarbete. I såväl rektorsbeslut gällande inrättandet av akademiens forskningsorganisation, som i Högskolans Forsknings- och Utbildningsstrategi betonas också vikten av att forskning och utbildning utvecklas tillsammans. Forskningen på akademien organiseras inom den tvärvetenskapliga forskningsmiljön Centrum för lärande, kultur och samhälle (CLKS), där alla medarbetare har möjlighet att engagera sig. Nyanställda lektorer får under sitt första år 30 % forskningstid i tjänsten, till att bedriva forskningsverksamhet inom akademiens profilområde Utbildningsvetenskap. Vidare kan tiden användas som en plattform för att bygga upp kontakter och söka externa forskningsmedel. Lärarnas externa forskningsmedelsansökningar och forskning som bedrivs inom den samverkan som utvecklas med omgivande region, stöttas av miljöns forskningsledare och koordinator, samt av akademiens regionala utvecklingscentrum. Det finns även interna forskningsmedel som disputerade medarbetare kan söka, där det överordnade kriteriet för att komma ifråga för projektstöd är att projektet anknyter väl till akademiens profilområde och grundutbildning. Ytterligare möjligheter att skapa förutsättningar finns genom akademichefs strategiska medel. Årligen avsätts strategiska medel för forskning motsvarande 10 procent

av den samlade årsarbetstiden.

I det lärarlag som driver förskolläraryrket ingår lärare som bedriver forskning med förskolans verksamhet som vetenskapligt fält. Forskningen bedrivs främst inom tre områden; förskolans digitalisering, estetiska lärprocesser i förskolan och kritisk forskning. Några projekt som bedrivits och bedrivs är materialitet och estetik i förskolan (där lokaler i DLC används), barns användande av digitala verktyg i förskolan, digitalisering och populärkultur. Forskningsresultaten sprids i utbildningen genom vetenskapliga artiklar, föreläsningar och handledning relaterad till studenters examinationsuppgifter. En styrka är att studenterna även bjuds in att delta i projekten genom mindre studier eller litteraturfördjupningar. Den professionsinriktade forskning som bedrivs är både anknuten till CLKS och till nordiskt nätverk för forskning och samverkan, Digital Learning in preschool (DILE). Nätverkets syfte är att arbeta med forskning och professionsutveckling med särskilt fokus på digitalt lärande i förskolan. De projekt som bedrivs inom nätverket är Framtidens digitala lärande i förskolan med fokus på aktörskap (2016), samt Barns kommunikation och integration med stöd av digitala medier i förskolan (pågående). De kunskapsutvecklingsprojekt som forskningen producerar kommer studenterna till del i utbildningens undervisning i form av kursinnehåll. Projektet är finansierat av Nordplus och startade ht 2015 med HH som koordinerande lärosäte. Dessutom bedrivs framstående forskning med fokus på förskola och förskolläraryrket med inriktning mot naturvetenskapernas didaktik. Exempel på detta är coteaching inom naturvetenskapliga områden i förskolan, samt hur förskollärare genom olika reflektionsprocesser utvecklar sin ämnesdidaktiska kunskap att undervisa naturvetenskap i förskolan.

Vidare ingår förskolläraryrket i försöksverksamhet för övningsskolor. Genom projektet har utökad samverkan skapats mellan utbildningen och de deltagande förskoleverksamheterna, vilket ses som en styrka. Resultaten av den forskning som bedrivs av lärare i förskolläraryrket med fokus på VFU-handledares handledarpraktik, som tidigare nämnts, kommer studenterna till del i utbildningen genom handledarsamtal. Övningsförskolorna utgör även en miljö där studenter får möjlighet att pröva ett forskande förhållningssätt då de samlar in och analyserar filmat material som underlag till examinationsuppgifter. Ett utvecklingsområde är samarbetet mellan campuskurser och representanter ifrån fältet kring projektets VI-dagar. Här kommer vi att prioritera insatser för att utöka kommunikationen och skapa bättre förutsättningar för kollegialt samarbete. I förskolläraryrket finns ett nära samband mellan utbildning och forskning, vilket konkretiseras i kurserna. Exempelvis har kursen Lek, lärande och rörelse både examinationsuppgift och fältstudier riktade mot förskolebarns lekvardag. Studenterna bjuds in att göra sina studier relaterat till lek inom något av de tre forskningsfälten digitalisering, estetik och kritisk forskning, som anknuter till lärarnas forskning. I slutet av kursen anordnas en konferens om lek där yrkesverksamma förskollärare, förskolechefer och studenter bjuds in att delta och lyssna på studenternas presentationer. Presentationsformen konferens syftar till att ge studenterna en inblick i hur en forskande kontext kan vara. Under konferensen möter studenterna även forskande lärare som berättar om konferenser de deltagit i och presenterar konferensbidrag från internationella forskarkonferenser. Ett annat exempel är i kursen Vetenskaplig teori och metod, som har utvecklats via strategiska medel i syfte att organisera lärande som gynnar studenters kunskapsbildning genom att skapa en forskande miljö. Kursen drivs av lärare som bedriver forskning inom utbildningen och är uppbyggd som ett forskningsprojekt där lärare och studenter möts som forskare. Sammantaget är vår värdering av utbildningsmiljön på förskolläraryrket att den uppfyller en vetenskaplig och professionsinriktad miljö och att verksamheten bedrivs med ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Mål 1 visa sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen

I utbildningen konkretiseras examensmålen i kursspecifika lärandemål. Dessa har utformats med ledning av en progressionskarta, där relevanta lärandemål för respektive examensmål har graderats utifrån måluppfyllelse av respektive examensmål. Progressionskartan är baserad på det för högskolan

övergripande progressionsverktyg som utgör bilaga 2 till utbildningsplanen. I avsnitten som följer presenteras lärandemålen i tabeller (blå). Där konkretiseras också progressionen i utbildningen knuten till respektive examensmål. Vidare ges också exempel på konstruktiv länkning från ett urval av kurser, även dessa i form av tabeller (gröna). Med dessa vill vi visa hur lärandemål och undervisningsformer möjliggör för studenten att nå målen i utbildningen och hur examinationen säkerställer måluppfyllelsen. Som nämnts i den inledande beskrivningen och som anges även i kommande tabellerna är VFU integrerad i kurserna med undantag för den avslutande VFU:n som utgör en egen kurs och som i resten av dokumentet kallas Slut-VFU (SVFU). I kurserna under år 1-3 samlar studenterna in underlag inför sina examinationer övningsföreläsningar under så kallade VI-dagar. Antalet dagar framgår i tabellerna. Då yrket som förskollärare kräver goda färdigheter i att samarbeta har vi på förskolläraryrket valt att under utbildningens första fem terminer dela in studenterna i arbetslag med ny indelning för varje ny termin. Arbetslagen har till uppgift att samarbeta kring gruppuppgifter i utbildningen. När arbetslag nämns i tabellerna är det dessa som avses. De svagheter som har identifierats samt hur dessa hanteras relaterat till måluppfyllelse har vi valt att lyfta fram samlat under avsnittet Uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Hur kursernas lärandemål stödjer MÅL 1

Vår tolkning av examensmålet i fråga innebär att visa kunskaper ses som synonymt med att ha kunskaper och att kunna ge uttryck för aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete som krävs för yrkesutövningen inom det förskolepedagogiska området. Målet är således brett. Studenterna ska muntligt och skriftligt kunna redovisa att de har de kunskaper som krävs för att verka som förskollärare.

tabell 1, Lärandemål i utbildningen som examinerar MÅL 1

MÅL 1	Kurs*	Exempel på lärandemål	Nivå
Kunskap och Förståelse -visa sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen	BV	redogöra för centrala begrepp och teoretiska perspektiv som kan knytas till barn och barndom	P1
	PPBLU	systematiskt redogöra för och ingående diskutera samtida teoretiska perspektiv med utgångspunkt i barns behov, lärande och utveckling	P1
	LEK	redogöra för centrala lekteoretiska begrepp och perspektiv	P2
	LÄSK	beskriva och redogöra för olika teorier om barns tidiga språkutveckling och om andraspråksutveckling	P2
	NO/TEK	redogöra för olika naturvetenskapliga begrepp, förklaringsmodeller och teorier samt hur dessa kan relateras till olika praktiker i förskolan	P2
	MA	redogöra för matematiska begrepp som är framskrivna i förskolans styrdokument	P2
	VF	skriftligt och muntligt utförligt redogöra för och sammanfatta ett självständigt valt förskolepedagogiskt forskningsområde	P3
	VVU	jämföra och argumentera för olika modeller av utvärderings- och utvecklingsarbete	P3
	EXARB	tematisera och systematiskt redogöra för tidigare forskning med relevans för ett eget vetenskapligt arbete inom det förskolepedagogiska området	P3

*fullständigt kursnamn framgår av figur 1 i avsnittet Beskrivning

Tabellen ovan visar utbildningens progression avseende Mål 1 som såväl behandlas i FPO – kurser, UVK – kurser som i den VFU som ingår i dessa. Under utbildningens första år (Termin 1-2, Inledande nivå, P1) introduceras studenten till det förskolepedagogiska området. I de nästkommande terminerna (Termin 3-5, Fortsättningsnivå, P2) vidareförs dessa studier med fokus på fördjupning inom olika ämnen så som lek, läs- och skrivlärande, NO/Tek och matematik. Under utbildningens avslutande terminer (Termin 6-7, Fördjupningsnivå, P3) ligger tonvikten i relation till målet på egen vald och självständig fördjupning inom det förskolepedagogiska området.

Exempel på konstruktiv länkning avseende MÅL 1

Av tabellen nedan framgår hur kursen i fråga har utformats för att stödja studentens lärande och examinera de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen (MÅL 1). Varje examination svarar emot specifika lärandemål och knyter an till de undervisningsformer och examinationsuppgifter som genomförts samt hur dessa bedömts, vilket sammantaget skapar en samstämmighet. I det följande konkretiseras hur utbildningen möjliggör för studenten att nå målen genom undervisningsformer och examination och visar hur utbildningen därmed säkerställer examensmålet.

tabell 2, konstruktiv länkning

MÅL 1 - visa sådana kunskaper inom det förskolepedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen				
Kurs	Lärandemål	Undervisningsformer	Examinationsuppgifter	Nivå
LÄSK	beskriva och redogöra för olika teorier om barns tidiga språkutveckling och om andraspråks-utveckling	Föreläsning: teorier om barns tidiga språkutveckling, andraspråksutveckling, språkliga interaktionsmönster. Seminarium: barns kommunikativa och språkliga utveckling och lärande. Workshop: att stötta barns kommunikativa literacitet och skriv- och läslärande.	Individuell skriftlig hemtenta	P2
EXARB	tematisera och systematiskt redogöra för tidigare forskning med relevans för ett eget vetenskapligt arbete inom det förskolepedagogiska området	Föreläsning: att skriva ett vetenskapligt arbete samt analyser med koppling till teori. Seminarium: grupphandledning 75 % seminarium kamratrespons	Självständigt examensarbete där opposition av annans arbete samt försvar av eget arbete ingår	P3

I kursen **Läs- och skrivlärande**, benämnd som LÄSK i tabellen ovan (P2), som ges år två får studenten utveckla kunskaper om förskolebarns kommunikativa kompetenser i vid mening, samt om språkutveckling och andraspråksutveckling och dess relation till läs- och skrivlärande, inom ramen för förskolan och förskoleklassen som kommunikativ praktik. Under kursen ska studenten på fortsättningsnivå, i enlighet med lärandemålet (se tabell ovan) beskriva och redogöra för olika teorier om barns tidiga språkutveckling och andraspråksutveckling. Lärandemålet är brett och omfattar huvuddelen av kursen som innefattar språkvetenskapliga, kommunikativa och didaktiska perspektiv på barns tidiga språkutveckling och andraspråksutveckling. Undervisningen sker genom föreläsningar, litteraturseminarier och workshops med fokus att stötta barns kommunikativa literacitet och skriv- och läslärande. Vidare genomför studenten en fältstudie som bidrar till konkretisering av lärandemålet. Kursen examineras genom individuell skriftlig hemtentamen. Analysen av fältstudien, som genomförts med stöd av teori och formativ kamratrespons, bildar utgångspunkt för densamma. Lärandemålet konkretiseras genom betygskriterier som exemplifieras i det följande: - använder och visar att du förstått flera av kursens centrala begrepp - beskriver samt värderar hur den fysiska miljön på förskolan ser ut, vad i miljön som kan utmana barnen i deras lärande när det gäller språkutveckling. Anger förbättringsförslag som stöds i kurslitteratur

Bedömningen i enlighet med betygskriterierna innebär att studenten ska kunna redogöra för centrala begrepp och teorier om barns språkutveckling och andraspråksutveckling på fortsättningsnivå (P2), i linje med lärandemålet. Av det andra betygskriteriet framgår att ämneskunskaper om barns språkutveckling sätts i relation till yrkesutövningen och tar sin grund i kurslitteraturen. I denna litteratur ingår en vetenskaplig artikel samt en avhandling. Kopplingen mellan MÅL 1 och lärandemålet bedöms som god och visas genom examensmålets skrivning att studenten ska ha sådana ämneskunskaper, i detta fall i språkutveckling och andraspråksutveckling som krävs yrkesutövningen, inbegripet kännedom om aktuell forskning i ämnet. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 1 när examen utfärdas.

I kursen **Examensarbete** som avslutar utbildningen, i tabellen ovan förkortad EXARB (P3), ska studenten genomföra och rapportera ett självständigt vetenskapligt examensarbete inom förskolepedagogiskt område med pedagogisk och didaktisk relevans. I kursen ska studenten, i enlighet med lärandemålet, genom ett systematiskt urval av forskning med relevans för den egna studien och för det förskolepedagogiska området, sammanfatta och tematisera tidigare forskning i en forskningsöversikt. Lärandemålet som framgår av tabellen ovan innebär att studenten kan argumentera för studiens relevans genom en systematisk sökning och tematisk redogörelse för tidigare forskning inom ett självständigt valt problemområde som kan knytas till det förskolepedagogiska området. Det avsnitt i uppsatsen där detta huvudsakligen kommer till uttryck är i forskningsöversikten. Lärandemålet är specifikt och ställer krav på studenten att grunda arbetet i aktuella kunskaper relevanta för studien och det förskolepedagogiska området. Studentens skrivande stöttas i kursen genom föreläsningar och grupphandledning. Den föreläsningen som introducerar kursen ger ledning om forskningsarbetet och uppsatsens delar vari forskningsöversikten ingår. Studenten skriver examensarbete i par eller enskilt i handledningsgrupper bestående av ca 6-8 examensarbeten tillsammans med två handledare, vilka också ger feedback på en

annan handledningsgrupps arbeten. Studenterna träffas tillsammans i grupphandledning vid fyra tillfällen för textnära handledning av varandras arbeten. Studenterna utgör också varandras kritiska vänner när de träffas själva och återkommande under kursen och diskuterar sina arbeten. Lärandemålet examineras genom betygskriterier som lyder: Det vetenskapliga arbetet grundas i aktuell och relevant forskning, samt i valda vetenskapsteoretiska utgångspunkter. Sammanfattning, reflektion och anknytning finns. Bedömningen i enlighet med betygskriterierna innebär att examensarbetet för godkänt betyg ska vara grundat i aktuell och relevant forskning med relevans för det valda problemområdet inom ramen för det förskolepedagogiska området. Av betygskriterierna framgår också att forskningsöversikten ska ha en sammanfattande och reflekterande karaktär och synliggöra vetenskapsteoretiska utgångspunkter. En analys av det urvalet av examensarbeten som gjorts för denna självvärdering visar i enlighet med MÅL 1 att forskningsöversikten i arbetena är systematiskt genomförd och återger aktuell forskning med relevans för valda problemområden. Återgivna källor håller genomgående god vetenskaplig kvalitet och har tematiserats med anknytning till den egna studien och sammanfattats. De kunskapsområden som valts i de självständiga arbetena faller inom ramen för det förskolepedagogiska området och de ämnen som kan knytas dit. Fördjupade kunskaper inom specifika ämnesområden inom det förskolepedagogiska området visas därmed i arbetena. Relationen mellan lärandemålet och MÅL 1 bedöms därmed som god. I de två kurserna ovan exemplifieras hur lärandemål, undervisning och examination är länkade till varandra. De visar också att moment i kurserna bygger på varandra för att studenten ska kunna bredda och fördjupa sin förståelse för aktuell forskning och utvecklingsarbete med relevans för ämneskunskaper och det förskolepedagogiska området som krävs för ett yrke som ska vila på vetenskaplig grund. Att ha sådana kunskaper som krävs för yrket innebär således också att kunna hålla sig "a jour" med kunskapsutvecklingen och att kunna bidra till den. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 1 när examen utfärdas.

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Mål 2 visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen

Vår tolkning av examensmålet är att visa kännedom om något, innebär ett svagare krav än vad visa kunskap om, innebär (se MÅL 1). I MÅL 2 ska således studenten kunna visa kännedom om vetenskapsteori samt om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Studenterna ska utifrån detta muntligt och skriftligt kunna redovisa att de har sådan kännedom som krävas för att som förskollärare kunna verka för att yrkesutövningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

tabell 3, Lärandemål i utbildningen som examinerar MÅL 2

MÅL 2	Kurs	Exempel på lärandemål	Nivå
Kunskap och Förståelse -visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen	BV	redogöra för observation som forskningsmetod för datainsamling	P1
	FSU	redogöra för statistiska begrepp	P1
	MA	beskriva olika lärandemiljöer som enligt forskning och beprövad erfarenhet är gynnsamma för barns lärande i matematik	P2
	VTM	muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera olika vetenskapsteoretiska och metodologiska utgångspunkter för forskning inom förskoleområdet samt dess forskningsmetoder och forskningsetiska principer	P3
	VVU	redogöra för vad som karakteriserar ett systematiskt kvalitetsutvecklingsarbete på vetenskaplig grund	P3
	SVFU	bidra till utveckling av verksamheten genom teoretiska och forskningsförankrade perspektiv	P3
	EXARB	redogöra för och motivera den teori som valts för den egna undersökningen	P3

Tabellen ovan visar utbildningens progression avseende Mål 2 som såväl behandlas i FPO-kurser, UVK-kurser som i den VFU som ingår i dessa. Under utbildningens första år (termin 1-2, inledande nivå, P1) introduceras studenten till vad det innebär att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund, vetenskapsteoretiska begrepp samt ett urval av kvalitativa och kvantitativa metoder. I de nästkommande terminerna termin 3-5, fortsättningsnivå, (P2) vidareförs dessa studier med fokus på forskningsförankrade kunskaper om barns lärande avseende matematik och andra ämnesrelaterade kunskaper med stöd i

forskning och beprövad kunskap. Under utbildningens avslutande terminer (termin 6-7, fördjupningsnivå, P3) ligger tonvikten i relation till målet på att redogöra för, diskutera och motivera samt kunna bidra till utveckling av verksamheten genom kännedom om teoretiska och forskningsförankrade perspektiv.

Exempel på konstruktiv länkning avseende MÅL 2

Nedan analyseras urvalet av kurser i tabellen nedan med avseende på konstruktiv länkning relaterat till examensmålet. Av tabellen nedan framgår hur kurserna som ges som exempel har utformats för att stödja studentens lärande och examinera de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen (MÅL 2).

tabell 4, konstruktiv länkning

MÅL 2 - visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen				
Kurs	Lärandemål	Undervisningsformer	Examinationsuppgifter	Nivå
FSU	redogöra för statistiska begrepp	Föreläsning om grundläggande statistik, arbetslagsarbete med gruppuppgifter	Case- statistisk och sekundärdata	P1
VTM	muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera olika vetenskapsteoretiska och metodologiska utgångspunkter för forskning inom förskoleområdet samt dess forskningsmetoder och forskningsetiska principer	Föreläsningar om vetenskapsteoretiska perspektiv, forskningsetik, kvantitativa och kvalitativa data och analys, workshop, seminarier och gruppvövningar	Muntlig presentation av ett mindre projekt i form av en skriftlig rapport	P3
VVU	redogöra för vad som karakteriserar ett systematiskt kvalitetsutvecklingsarbete på vetenskaplig grund	Föreläsningar och seminarier om kvalitetsarbete, om systematisk dokumentation och analysarbete	Vetenskapligt paper, Poster	P3
EXARB	redogöra för och motivera den teori som valts för den egna undersökningen	Föreläsning om att skriva ett vetenskapligt arbete samt analysera med koppling till teori, grupphandlingsseminarier -75 % seminarium -kamratrespons	Självständigt examensarbete där opposition av annans arbete samt försvar av eget arbete ingår	P3

Under första utbildningsåret läser studenten kursen **Förskolan och samhällsuppdraget**, i tabellen ovan förkortad FSU (P1), där studenten ska tillägna sig kunskaper om förskolans samhällsuppdrag, förskolläraryrket och om aktuella styrdokument som reglerar verksamheten. I kursen ingår en introduktion till statistik och kvantitativa metoder, där studenten i enlighet med lärandemålet (se tabellen) ska kunna redogöra för statistiska begrepp. Undervisningen består av en introduktionsföreläsning om statistik och databassökningar samt ett grupparbete i form av ett case, vari efterfrågas uppgifter om hur Halmstad kommun kan beskrivas i siffror vad gäller förskolan och barns livsvillkor. Lärandemålet konkretiseras i betygskriteriet genom att studenten ska: kunna hitta relevant statistisk information och kunna redogöra för svaren på caset med relevanta statistiska begrepp. Bedömningen i enlighet med betygskriterierna innebär att studenten ska kunna förstå och redogöra för några statistiska begrepp (P1). Betygskriteriet visar att studentens förmåga att utreda frågorna i caset och hitta relevant statistisk information för att kunna besvara caset med korrekt terminologi tydligt relaterar till såväl lärandemål som MÅL 2. Kopplingen mellan MÅL 2 och lärandemålet är således god och visas genom att examensmålets skrivning, att kunna visa kännedom om kvantitativa metoder, delvis motsvaras av lärandemålets formulering om att kunna redogöra för statistiska begrepp. Tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer detta sammantaget att studenten kan uppnå de delar av MÅL 2 som kan knytas till kvantitativa metoder när examen utfärdas.

Kursen **Vetenskapsteori och metod**, i tabellen ovan förkortad VTM (P3), inleder examensåret. I kursen utvecklar studenten kunskaper om vetenskapsteori och perspektiv, kvantitativ och kvalitativ forskningsmetod samt analys och kännedom om forskningsetik med tydlig relevans för lärandemålet (se tabellen). Dessa kunskaper ligger till grund för att studenten med utgångspunkt i ett självvalt problemområde producerar datainsamlingsinstrument, samlar in, analyserar och rapporterar såväl kvantitativ- som kvalitativ data. Lärandemålet är således brett och omfattar innehållet i kursen som helhet. Undervisningen sker via föreläsningar om ett urval av vetenskapsteoretiska perspektiv (positivism,

hermeneutik, fenomenologi, sociokulturella perspektiv, socialkonstruktionism samt posthumanism), om kvantitativ och kvalitativ data, och om analys av desamma. Undervisningen består också av en workshop i form av en tipspromenad där studenterna formulerar egna frågor om vetenskapsteori vars svar efter genomförandet diskuteras. Dessutom genomförs seminarier och gruppövningar där studenten deltar aktivt med frågor och återkoppling på andra studenters arbete. Lärandemålet examineras genom en rapport. Bedömningen i enlighet med betygskriterierna, vilka tydligt relaterar till lärandemålet, innebär att studenten ska visa kunskaper i att kunna redogöra för ett flertal forskningsmetoder för såväl kvantitativ som kvalitativ data samt hur dessa kan analyseras. Vidare ska studenten också kunna redogöra för grundläggande vetenskapsteoretiska begrepp och knyta samman vetenskapsteoretiska perspektiv med relevant metodologi och dess konsekvenser för datainsamlingsmetoder med koppling till valt problemområde inom det förskolepedagogiska området. Då kvantitativa metoder inte använts i de självständiga arbeten som valdes ut för självvärderingen, exemplifieras kunskapsnivån för godkänt med följande utdrag från ett studentarbete:

Med ett chi-två-test beprövades sambandet mellan utbildning och hur denne ställer sig till frågan om att pojkar och flickor behöver öva på sina mjuka respektive tuffa sidor. Sambandet mellan utbildning och inställningen till flickors utveckling av tuffa sidor är inte statistiskt signifikant då det visar ett p-värde på 0,256. På liknande vis är inte sambandet mellan utbildning och inställning till pojkars utveckling av mjuka sidor inte heller statistiskt signifikant då det visar ett p-värde på 0,325. Nollhypotesen går inte att förkasta då p-värdet inte är $\leq 0,05$. Denna hypotes innebär att de utvalda variablerna inte är relaterade till varandra (Bryman, 2011). Antal respondenter, $N = 24$ och frihetsgrad, $df = 12$. (citrat från studentarbete)

Av exemplet framgår att lämplig analysmetod har valts där hänsyn tagits till datas beskaffenhet. Studenten för ett godtagbart resonemang även om resultatet får sägas vara förutsägbart. Även i fråga om kunskaper i vetenskapsteori och kvalitativ metod bedöms relationen mellan lärandemålet ifråga och kopplingen till MÅL 2 vara god.

I kursen **Värdering och verksamhetsutveckling** som ges under utbildningens sista termin, i tabellen ovan förkortad VVU (P3) ska studenten tillägna sig kunskaper, metoder och redskap för systematiskt kvalitetsarbete i förskolan. Mot bakgrund av detta ska studenten självständigt och tillsammans med andra genomföra ett vetenskapligt baserat utvecklingsarbete med aktionsforskning som ansats, vilket innebär att arbetet tydligt relaterar till beprövad erfarenhet. I enlighet med lärandemålet ska studenten jämföra och argumentera för olika modeller av utvärderings- och utvecklingsarbete (se tabellen ovan). Undervisningen i kursen bedrivs i form av föreläsningar och seminarier om kvalitetsarbete, om systematisk dokumentation och analysarbete. Utgångspunkten för arbetet är en kartläggning på förskolan, samt förskolans tidigare verksamhetsberättelser. Lärandemålet examineras i ett paper, där studenten redogör för systematik och vetenskaplig grund och där utfallet av utvecklingsarbetet kritiskt granskas och diskuteras. Examinationen består av presentation av poster och av att kritiskt granska ett annat arbete. Den muntliga presentation äger rum både på Högskolan och för personalen på övningsförskolan där arbetet är genomfört. Lärandemålet bedöms via betygskriterier där det framgår att studenten ska identifiera, formulera och avgränsa ett didaktiskt problemområde. Detta sker genom att studenten redogör för det egna utvecklingsarbetets systematik och vetenskapliga grund i enlighet med lärandemålet. Lärandemålet innebär vidare att relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt dess betydelse för yrkesutövningen fokuseras, i linje med examensmålet. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 2 när examen utfärdas.

I kursen **Examensarbete**, i tabellen ovan förkortad EXARB (P3), ska studenten genomföra och rapportera ett självständigt genomfört vetenskapligt examensarbete inom förskolepedagogiskt område med pedagogisk och didaktisk relevans. I enlighet med lärandemålet ska studenten kunna redogöra för och motivera den teori som valts för den egna undersökningen. Kursens undervisning sker i huvudsak genom introducerande föreläsning, grupphandledning och kamratrespons. Studenten ska, i enlighet med lärandemålet, visa kunskaper om vetenskapsteori och teoretiska perspektiv. Lärandemålet konkretiseras genom betygskriterier som exemplifieras i det följande: Det vetenskapliga arbetet grundas i relevanta teoretiska begrepp och perspektiv som beskrivs i relation till problem och syfte. Teorival motiveras och problematiseras med tydliga, välgrundade argument för dess relevans. Bedömningen i enlighet med betygskriterierna innebär att studenten

ska visa tillräckliga kunskaper om vetenskapsteori och teoretiska perspektiv för att kunna göra ett lämpligt urval med utgångspunkt i syfte och frågeställningar som formulerats för det problemområde som studeras. Kopplingen mellan MÅL 2 och lärandemålet är sammantaget god och visas genom examensmålets skrivning om kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. En genomgång av teoretiska ansatser som finns representerade i urvalet av självständiga arbeten för denna självvärdering visar emellertid att en majoritet av arbetena har socialkonstruktivistiska utgångspunkter, vilket inte är representativt. En analys av studenternas teorival de senaste fem terminerna visar en större spridning. I detta urval utgör sociokulturellt perspektiv och socialkonstruktivism två tredjedelar, medan en tredjedel utgörs av fenomenologi, hermeneutik, etnografi och posthumanism. Studenternas kunskap när det gäller bredd i tillämpliga vetenskapliga metoder inom det förskolepedagogiska området säkerställs då de examineras på både kvantitativa och kvalitativa metodansatser i utbildningen. När det gäller kvalitativ metod menar vi att kvaliteten är synligt i urvalet av självständiga arbeten att kvaliteten är god. Majoriteten av de självständiga arbetena utgår också från kvalitativa metodansatser, varför vi har valt att lyfta fram flera exempel på kvantitativ metod. Kunskap om tillämpliga metoder säkerställs emellertid under år 3 och 4 i utbildningen. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 2 när examen utfärdas.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Mål 3 visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevant forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet

MÅL 3, 4 och 5 relaterar tydligt till utbildningens VFU, vars progression beskrivs i det följande. Under den första och andra VFU perioden (P1) planerar, undervisar och reflekterar studenten med stöd av handledaren. Under den tredje och fjärde VFU perioden (P2) utmärks progressionsnivå av att studenten fortsatt reflekterar med stöd av handledare men med ett vidgat fokus på studentens och handledarens undervisning relaterat till styrdokument, till relationen mellan planering och undervisning samt till ett professionellt förhållningssätt. Under utbildningens sista VFU perioder (P3) utmärks progressionsnivån av att studenten självständigt såväl planerar och undervisar samt reflekterar över den egna undervisningens genomförande i relation till ett professionellt förhållningssätt. Dessutom utvärderar studenten, såväl formativt som summativt, utveckling och lärande inom verksamheten. Progressionen i VFU-perioderna syftar till att stödja studentens utveckling i att aktivt bidra till sitt eget lärande och säkrar en progression. Denna progression innebär också att studenten successivt tillägnar sig förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. Kursernas innehåll knyts till studentens didaktiska förmågor och färdigheter genom att VFU är integrerad i kurserna, och genom fältstudier, didaktiska projekt och VI-dagar. Den avslutande, längre VFU-perioden möjliggör att den studerande ur ett helhetsperspektiv får tillämpa sina färdigheter, förmågor och förhållningssätt samt bli examinerad på desamma, utifrån utbildningens samlade innehåll.

Vår tolkning av MÅL 3 innebär att verben tillvarata, systematisera och reflektera ses som uttryck för att studenten ska använda sig av egna och andras erfarenheter på detta sätt. Tillvägagångssättet ska vara kritiskt och självständigt och fokusera både studentens egna och andras erfarenheter samt forskning. Mot bakgrund av detta ska studenten utveckla sitt kunnande och bidra till yrkesområdets utveckling.

Hur kursernas lärandemål stödjer MÅL 3

I utbildningen konkretiseras examensmålen ovan i kursspecifika lärandemål. För att säkerställa att studenten uppnår examensmålen i MÅL 3 när examen utfärdas har examensmålen konkretiserats i kursspecifika lärandemål. Detta exemplifieras i följande tabell:

tabell 5, Lärandemål i utbildningen som examinerar MÅL 3

MÅL 3	Kurs	Exempel på lärandemål	Nivå
Färdighet och Förmåga -visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet	FSU	självständigt formulera och utreda, såväl skriftligt som muntligt, frågeställningar som rör förskolans samhällsuppdrag i samarbete med yrkesverksamma förskollärare planera och genomföra aktiviteter, samt observera och reflektera över förskolans verksamhet i relation till kursens innehåll	P1
	PPBLU	utforma en åtgärdsplan i syfte att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn	P1
	MA	hantera dokumentation som ett redskap för att utveckla den pedagogiska verksamheten i matematik	P2
	SKL	diskutera och reflektera över olika sätt att hantera konfliktfyllda situationer relaterat till förskolans verksamhet	P3
	VTM	planera, genomföra och rapportera ett projekt där tekniker för produktion relaterar till valt vetenskapligt paradigm	P3
	SVFU	identifiera egna och förskolans utvecklingsbehov för att kunna delta i en verksamhet som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet	P3
	EXARB	självständigt planera och genomföra ett eget vetenskapligt arbete där syfte och frågeställningar, tidigare forskning, teori, metod, resultat och analys presenteras i en välstrukturerad vetenskaplig text	P3

Tabellen ovan visar utbildningens progression avseende MÅL 3 som såväl behandlas i FPO- och UVK-kurser som i den VFU som ingår i dessa. Under utbildningens första år (termin 1-2, inledande nivå, P1) präglas progressionsnivån av att studenten introduceras till färdigheter som bygger på ett kritiskt reflekterande förhållningssätt i relation till egna och andras erfarenheter med fokus på förskolans samhällsuppdrag, värdegrund samt att motverka diskriminering. De nästkommande terminerna (termin 3-5, fortsättningsnivå, P2) vidareförs dessa studier med fokus på att, hantera, diskutera och reflektera i relation till bland annat dokumentation och konfliktfyllda situationer samt utifrån ett kritiskt förhållningssätt uttrycka sig såväl skriftligt som muntligt. Under utbildningens avslutande terminer (termin 6-7, fördjupningsnivå, P3) ligger tonvikten på att identifiera, delta, planera och genomföra relaterat till förskolans utvecklingsbehov och ett eget vetenskapligt arbete. Här innebär progressionsnivån att studenten såväl kritiskt som självständigt både tillvaratar, systematiserar, reflekterar och bidrar till yrkesverksamhetens utveckling.

Exempel på konstruktiv länkning avseende MÅL 3

I det följande konkretiseras examensmålet ifråga i kursspecifika lärandemål. Dessa möjliggör för studenten att nå målen genom lärandeaktiviteter och examination, och visar hur utbildningen därmed säkerställer examensmålet.

tabell 6, konstruktiv länkning

MÅL 3 -visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet				
Kurs	Lärandemål	Undervisningsformer	Examinationsuppgifter	Nivå
MA	hantera dokumentation som ett redskap för att utveckla den pedagogiska verksamheten i matematik	F: forskningsförankrade matematik, didaktiska modeller, S: pedagogisk dokumentation, matematik i barnböcker, matematiska begrepp, 2 redovisningstillfällen	Obligatoriska moment, fältuppgifter, skriftlig enskild uppgift samt muntlig tentamen.	P2
VVU	identifiera, formulera och avgränsa ett didaktiskt problemområde med relevans för en specifik förskola och förskollärares uppdrag	F: aktionsforskning som ansats, verksamhetsutveckling i praktiken. S: analys av förskolors kvalitetsredovisningar, planeringsseminarium, studentdrivet seminarium	Paper 4000 ord samt Poster	P3
SVFU	identifiera egna och förskolans utvecklingsbehov för att kunna delta i en verksamhet som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet	Handledning under VFU, trepartssamtal	bedömning av studentens självständiga arbete med att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera undervisning och arbetsuppgifter	

EXARB	självständigt planera och genomföra ett eget vetenskapligt arbete där syfte och frågeställningar, tidigare forskning, teori, metod, resultat och analys presenteras i en välstrukturerad vetenskaplig text	F: att skriva ett vetenskapligt arbete, uppsatsens delar, analyser med koppling till teori. grupphandledning, 75 % seminarium, kamratrespons	Självständigt examensarbete där opposition av annans arbete samt försvar av eget arbete ingår	P3
-------	--	--	---	----

Under utbildningens femte termin ges kursen **Matematiklärande**, i tabellen ovan förkortad MA (P2), där studenten ska utveckla färdigheter i matematik och matematikdidaktik för att skapa förutsättningar för barns matematiklärande. Under kursen ska studenten, på fortsättningsnivå, i enlighet med lärandemålet (se tabell ovan), använda dokumentation i syfte att utveckla undervisning i matematik. Kursens undervisning sker i form av föreläsningar och seminarier. Kursen innehåller matematikdidaktiska moment med utgångspunkt i barns vardag. Det matematiska innehållet i kursen utgår ifrån forskningsbaserade modeller, tal, taluppfattning, lägesord, mönster, mätning, matematiska begrepp relaterat till vardagliga begrepp, algoritmer för de 4 räknesätten, geometriska mönster och geometri samt matematik i barnbok, i bilder, i rim och ramsor. Utifrån detta innehåll genomförs pedagogisk dokumentation relaterat till den pedagogiska verksamheten i matematik i förskola och förskoleklass. Relaterat till lärandemålet är uppgiften för studenterna att i grupp genomföra intervjuer med barn i förskoleklass som utgår från operationalisering av material framtaget av Skolverket. Lärandemålet examineras genom att studenterna, utifrån en helhetsanalys, muntligt redovisar hur verksamheten bör utvecklas för att ge större möjligheter för barnen att lära sig matematik. Examinationens betygskriterier exemplifieras i det följande: -studenten ger förslag på verksamhetsutveckling i förskoleklassens matematikundervisning utifrån genomförd analys. Bedömningen i enlighet med betygskriterierna innebär att studenten ska visa förmåga att ge förslag på hur den pedagogiska verksamheten i matematik ska utvecklas, vilket i sin tur förutsätter ett kritiskt förhållningssätt relaterat till systematik och reflektion över egna och andras erfarenheter i enlighet med MÅL 3. Det innebär även ett bidrag till kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet. Lärandemålets skrivning innebär således att studenten kritiskt systematiserar och tillvaratar egna och andras erfarenheter, i detta fall barnens, för att bidra till yrkesområdets kunskapsutveckling i linje med MÅL 3. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 3 när examen utfärdas.

Utbildningens sista termin inleds med kursen **Värdering och verksamhetsutveckling** (P3). Lärandemålet i tabellen ovan innebär att studenten ska utveckla färdigheter i att utgå ifrån och fokusera ett problemområde som är väl förankrat i förskolans verksamhet. Att identifiera, formulera och avgränsa ett problemområde innebär att verksamhetsutvecklingsarbetet inbegriper en kartläggning av verksamheten på VFU-förskolan i samarbete med VFU-handledaren, där förbättringsområden identifieras genom kritisk granskning. Förutom denna utgår de även ifrån tidigare genomförda kartläggningar och nulägesanalyser av verksamheten. Undervisningen sker via föreläsningar och seminarier. Studenternas lärande i kursen främjas genom att de arbetar parvis med sitt verksamhetsutvecklingsarbete. Detta innebär att såväl planering som genomförande och reflektion sker genom samarbete. Dessutom är studenterna varandras kritiska vänner i ett studentdrivet seminarium, där de ger varandra respons på det pågående papperet utifrån kursens betygskriterier. Lärandemålet examineras genom paper och poster, med formativ feedback. Av betygskriterierna för examinationsuppgifterna framgår bland annat att följande bedöms: Utvecklingsarbetets genomförande har fokus på förändring genom aktion/er i undervisningen, -Aktion/er präglas av en nära koppling mellan förändring och genomförande Dessa betygskriterier innebär att studenten behöver visa att utvecklingsarbetet har fokus på förändring, vilket i sin tur förutsätter att ett utvecklingsområde utifrån egna och andras erfarenheter har identifierats. Detta möjliggörs genom att studenten utifrån ett kritiskt förhållningssätt granskar verksamheten på förskolan. Studenternas förmåga att kritiskt reflektera uppmärksammas särskilt vad gäller etiska aspekter av att bedriva verksamhetsutveckling via aktionsforskning tillsammans med barn och förskollärare i den egna verksamheten. Kursens lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsformer borgar sammantaget för en tydlig uppfyllelse av MÅL 3. Detta framgår genom att studenten i enlighet med MÅL 3 tillvaratar, systematiserar och reflekterar över andras erfarenheter och bidrar till verksamhetsutveckling och kunskapsutveckling i relation till lärandemålets fokus på problemområde. I lärandemålet motsvaras begreppet problemområde av examensmålets

begrepp kritiskt, då identifieringen av området förutsätter ett kritiskt perspektiv. Formulering i MÅL 3, att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter förs således vidare via lärandemålet och därefter till examinationen där studenterna självständigt och kritiskt reflekterar över egna och andras erfarenheter av verksamhetsutvecklingsarbetet på individ-, grupp- och organisationsnivå. Formuleringen i MÅL 3 om att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet relaterar tydligt till lärandemål, lärandeaktiviteter, examination samt till betygskriteriet ovan, där fokus på förändring innebär ett fokus på att utveckla såväl verksamhet som att bidra till kunskapsutveckling. Detta säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 3 när examen utfärdas.

Verksamhetsutvecklingskursen följs av utbildningens avslutande VFU-period i kursen **Verksamhetsförlagd utbildning**, i tabellen ovan förkortad SVFU (P3), där studenten självständigt ska kunna ansvara för förskoleverksamhetens alla delar, med huvuduppgift att aktivt delta i samtliga uppgifter som VFU-handledaren har. Under kursen ska studenten, på fördjupningsnivå, i enlighet med lärandemålet (se tabell ovan), identifiera egna och förskolans utvecklingsbehov och därmed ta aktivt ansvar för sin egen utveckling till blivande förskollärare. Det innebär att studenten problematiserar och kritiskt granskar sig själv och verksamheten. Undervisningen under VFU:n sker via handledning, och besök av lärare från Högskolan med bedömningsgrundande trepartssamtal, där studenten aktivt ska reflektera och problematisera kring sin professionella utveckling. Innan VFU perioden har studenten till uppgift att göra en sammanfattning av sin professionsutveckling i relation till samtliga betygskriterier. Studenten stöttas i detta arbete inför VFU-perioden under ett förseminarium med VFU-ansvarig på Högskolan, samt vid en förhandledning med VFU-handledaren. I sammanfattningen utgår studenten i sin problematisering från didaktiska frågor och fokuserar på vad som behöver utvecklas, hur detta ska ske under VFU-period samt varför detta är angeläget relaterat till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i förskolan. Studenten presenterar denna sammanfattning för sin handledare och de relaterar till denna under hela VFU-perioden. Efter VFU-perioden problematiserar studenten den egna utvecklingen skriftligt i en självvärdering, med relatering till sin utveckling under VFU. Lärandemålet konkretiseras genom betygskriterier som exemplifieras i det följande: -Studenten reflekterar och kommunicerar kring förskolans utvecklingsområden och bidrar till egen och gemensam utveckling utifrån vetenskaplig grund. Bedömningen i enlighet med betygskriteriet innebär att studenten ska visa förmåga att tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter med fokus på yrkesverksamhet och kunskapsutveckling i enlighet med MÅL 3. Uppgifterna i kursen bidrar till att detta sker på ett systematiskt sätt. Kopplingen mellan lärandemålet och MÅL 3 är god, eftersom målets skrivning att reflektera över egna och andras erfarenheter i lärandemålet motsvaras av att identifiera egna och förskolans utvecklingsbehov. En styrka i kursen är att studenterna upplever att stöttningen från VFU-ansvarig, VFU-handledare och besökande lärare ifrån Högskolan fungerar bra och bidrar till att vidga deras problematisering av sin och förskolans utvecklingsbehov, i enlighet med lärandemålet. En svaghet är att den självständighet som krävs är otydligt framskriven i ovanstående betygskriterium, medan densamma är tydlig i kursens uppgifter. Detta kommer att åtgärdas genom en revidering av detta kriterium under HT 2018. Dock bedöms utformning, genomförande och examination sammantaget säkerställa att studenten kan uppnå MÅL 4 när examen utfärdas.

Utbildningen sista termin avslutas med kursen **Examensarbete**. Under kursen ska studenten, i enlighet med lärandemålet (se tabell ovan) både planera och genomföra ett vetenskapligt arbete. Undervisning sker via föreläsningar, grupphandledning och seminarier. Lärandemålet konkretiseras i sex betygskriterier som säkerställer att målet uppfylls. Av dessa framgår att studentens förmåga att självständigt planera och genomföra arbetet bedöms. Såväl bearbetning och analys av resultat ska vara beskrivna, logiskt och transparent organiserade, samt präglade av reflektion och problematisering. Betygskriteriet för examensarbetets diskussionsavsnitt formuleras enligt följande: -Tidigare forskning, resultat och analys knyts samman i en väl strukturerad och problematiserande diskussion. Det egna forskningsbidraget skrivs fram tydligt. Av detta betygskriterium framgår att studenten ska visa förmåga att kritiskt och systematiskt reflektera över egna och andras erfarenheter i form av det vetenskapliga arbetets resultat samt konkretisera forskningsbidraget. Denna konkretisering sker i form av didaktiska implikationer, där en tydlig potential för utveckling av yrkesverksamhet och kunskapsutveckling inom yrkesområdet står i fokus i enlighet med

MÅL 3. Kopplingen mellan MÅL 3 och lärandemålet är tydlig, genom betoningen på självständighet och systematik, där det sistnämnda framgår i lärandemålet i skrivningen om planering och genomförande av en välstrukturerad vetenskaplig text. Det kritiska perspektivet i MÅL 3 motsvaras av lärandemålets begrepp vetenskapligt arbete som förutsätter detsamma.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Mål 4 visa förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt

Vår tolkning av examensmålet innebär att verbet tillämpa ses som synonymt med att praktiskt använda såväl förskoledidaktik som ämnesdidaktik inklusive metodik. Studenterna ska utifrån detta visa att de har det som krävs för att både undervisa och lära inom både det förskolepedagogiska områden och inom de specifika ämnesområden, såsom estetiska uttrycksformer och matematiklärande som följer i utbildningen.

Hur kursernas lärandemål stödjer MÅL 4

För att säkerställa att studenten uppnår MÅL 4 när examen utfärdas har examensmålen konkretiserats i kursspecifika lärandemål. Detta exemplifieras i följande tabell:

tabell 7, Lärandemål i utbildningen som examinerar MÅL 4

MÅL 4	Kurs	Exempel på lärandemål	Nivå
Färdighet och Förmåga -visa förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt	PPBLU	med stöd i teorier om barns lärande och utveckling utforma och diskutera förskolepedagogiska verksamheter, i relation till arbetsformer och omsorg	P1
	LEK	i grupp praktiskt leka och diskutera drama och rörelse i relation till barns lek och lärande	P2
	LÄSK	med utgångspunkt i barns erfarenheter och med stöd av olika perspektiv och metoder samt pedagogisk dokumentation, använda digitala uttrycksformer för att stödja, utveckla och utmana barns kommunikativa och skriftspråkliga lärande	P2
	LÄSK	utforma och organisera lärande/lekaktiviteter med kommunikativa kedjor: tala/lyssna/läsa/berätta/dramatisera/musicera/rita/måla	P2
	NO/TEK	tydligt kommunicera ett naturvetenskapligt innehåll med estetiska uttrycksformer, samtal och skrift med stöd av digitala berättarverktyg	P2
	MA	tillämpa digitala uttrycksformer som pedagogiska verktyg till stöd för barns matematiklärande	P2
	ESTET	tillämpa färdigheter i digitala och analoga estetiska uttrycksformer utifrån didaktiska förhållningssätt	P2
	ESTET	självständigt iscensätta ett estetiskt projekt tillsammans med barn i förskolan, med utgångspunkt i teorier, lek och fördjupade praktiska färdigheter i estetiskauttrycksformer med hänsyn taget till alla barns lika värde	P2
	SVFU	självständigt planera, organisera, leda och genomföra undervisning i såväl större som mindre barngrupp med utgångspunkt i styrdokument	P3

Tabellen ovan visar utbildningens progression avseende MÅL 4 som såväl behandlas i FPO- och UVK-kurser samt i den VFU som ingår i dessa. Under utbildningens första år (termin 1-2, inledande nivå, P1) introduceras studenten till förskoledidaktik inklusive metodik, vilket innebär att genomföra, använda, diskutera, utforma och iscensätta förskolepedagogiska aktiviteter. Progressionsnivån präglas av att tillsammans med andra utveckla färdigheter och förmågor i förskoledidaktik som krävs för att undervisa i förskolan. De nästkommande terminerna (termin 3-5, fortsättningsnivå, P2) vidareförs dessa studier med fokus på att, utforma, organisera, tillämpa, använda och självständigt iscensätta ämnesdidaktik inklusive metodik. Progressionsnivån innebär framförallt att förskolepedagogiska ämnen fokuseras och relateras till förskolans praktik. Under utbildningens avslutande terminer (termin 6-7, fördjupningsnivå, P3) ligger tonvikten i relation till målet på att självständigt genomföra undervisning i såväl större som mindre barngrupp, som motsvarar förskollärares professionella arbete i förskolan.

Exempel på konstruktiv länkning avseende MÅL 4

I det följande konkretiseras examensmålet ifråga i kursspecifika lärandemål. Dessa möjliggör för studenten att nå målen genom lärandeaktiviteter och examination, och visar hur utbildningen därmed säkerställer examensmålet.

tabell 8, konstruktiv länkning

MÅL 4 -visa förmåga att tillämpa sådan förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det förskolepedagogiska området och inom de ämnesområden som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt				
Kurs	Lärandemål	Undervisningsformer	Examinationsuppgifter	Nivå
ESTET	självständigt iscensätta ett estetiskt projekt tillsammans med barn i förskolan, med utgångspunkt i teorier, lek och fördjupade praktiska färdigheter i estetiskuttrycksformer med hänsyn taget till alla barns lika värde	F: estetiska teorier och perspektiv, S:littsem och gestaltande sem, workshops i est uttrycksformer samt handledning under VFU	Digitalt projekt, muntlig gestaltande examination	P2
SVFU	självständigt planera, organisera, leda och genomföra undervisning i såväl större som mindre barngrupp med utgångspunkt i styrdokument	Handledning samt trepartssamtal under VFU	Kursen examineras genom bedömning av studentens självständiga arbete med att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera undervisning och arbetsuppgifter	P3

Under utbildningens tredje år ges kursen **Estetiska lärprocesser och samspel**, i tabellen ovan förkortad ESTET (P2), där studenten ska, med hjälp av analoga och digitala praktiska färdigheter i estetiska uttrycksformer, kunna bidra till att utveckla barns estetiska uttryck och färdigheter. Under kursens VFU ska studenten på fortsättningsnivå, i enlighet med lärandemålet (se tabell ovan), planera, genomföra, och analysera ett estetiskt projekt tillsammans med barn. Lärandemålet är brett och omfattande. Dessutom gör kursens omfattning att studenterna får tid att fördjupa sig i de färdigheter som de sedan tillämpar i praktiken under VFU:n. Kursens undervisning sker, förutom via föreläsningar och seminarier, till stor del i form av färdighetsträning, dvs. praktiska workshops som fokuserar på puls, rytm, intonation, kroppsuttryck, bildskapande och dramatisering. Därmed finns även en bredd i innehållet, utifrån vilket studenterna får välja estetiska uttryckssätt relaterat till lärandemålet. För att ytterligare möjliggöra för studenten att uppnå lärandemålet under VFU:n genomförs ett förseminarium innan VFU-perioden med VFU-ansvarig på Högskolan och en för-handledning tillsammans med VFU-handledaren, där en plan läggs upp. På detta sätt konkretiseras VFU-handledaren och studenten lärandemålet relaterat till VFU. Studenten stötts för att uppnå lärandemålet under VFU-perioden via handledning mellan VFU-handledare och student. Lärandemålet bedöms under VFU genom betygskriterier som exemplifieras i det följande: -Studenten leder och organiserar olika undervisningssituationer i större och mindre grupper -Studenten använder olika estetiska uttryckssätt (inklusive digitala verktyg) för att skapa förutsättningar för lärande där barn motiveras och utmanas. Bedömningen i enlighet med betygskriterierna innebär att studenten ska visa förmåga att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik på fortsättningsnivå (P2). Kopplingen mellan MÅL 4 och lärandemålet är god och visas genom att examensmålets skrivning om att tillämpa förskoledidaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik, motsvaras av lärandemålets formulering om att iscensätta ett estetiskt projekt. Därmed är såväl den praktiska tillämpningen som betoningen på ämnesdidaktik tydlig i lärandemålet. Det första betygskriteriet visar att studentens förmåga att leda undervisningssituationer bedöms, en tydlig koppling till såväl lärandemål som MÅL 4. Det andra betygskriteriet konkretiserar att även ämnesdidaktik, i form av olika estetiska uttryckssätt bedöms i kursen. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 4 när examen utfärdas.

Under utbildningens fjärde år ska studenten i kursen **Verksamhetsförlagd utbildning för förskollärare**, i tabellen ovan förkortad SVFU (P3), mot bakgrund av sin utbildning självständigt kunna agera som färdig förskollärare och ta över förskollärarens arbete till övervägande del. Under kursen ska studenten på fördjupningsnivå, i enlighet med lärandemålet i tabellen ovan, leda och genomföra undervisning i olika barngrupper. VFU-periodens omfattning gör att studenterna får tid att ytterligare utveckla och visa sin

förmåga att bedriva undervisning. Kursens undervisning sker i form av handledning under VFU:n, samt trepartssamtal med besökande lärare ifrån Högskolan. VFU-perioden har föregåtts av ett förseminarium med VFU-ansvarig på Högskolan samt att studenten ansvarar för att kontakta handledaren för att genomföra en förhandledning. Lärandemålet bedöms både av VFU-handledare och besökande lärare ifrån Högskolan under VFU-perioden. De färdigheter som krävs i enlighet med lärandemålet, bedöms via betygskriterier, som exemplifieras i det följande: -Studenten leder och organiserar varierade undervisningssituationer i såväl större som mindre barngrupp. -Studenten skapar förutsättningar för delaktighet och lärande där alla barn inkluderas och utmanas Kopplingen mellan MÅL 4, lärandemål och betygskriterier utgörs här av överensstämmelsen mellan MÅL 4:s skrivning, att tillämpa, och lärandemålets betoning på att självständigt leda och genomföra undervisning. Detta vidareförs genom att studentens färdighet och förmåga bedöms vad gäller att leda och organisera varierade undervisningssituationer och vad gäller att skapa förutsättningar för delaktighet och lärande. Studentens möjlighet att uppnå lärandemålet främjas, genom att VFU perioden föregås av ett VFU-seminarium, att VFU-handledaren handleder studenten, att besökande lärare ifrån Högskolan genomför formativt trepartssamtal med student och VFU-lärare och att VFU-perioden återkopplas via uppföljningsseminarium och studentens självreflektion. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 4 när examen utfärdas.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Mål 5 visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling

Vår tolkning av MÅL 5 innebär att vi ser det som mer omfattande än MÅL 4 vad gäller aktiva verb, då tillämpa används i examensmål 4 medan planera, genomföra, utvärdera och utveckla används som verb i examensmål 5. Därmed är hela processen uppmärksam i MÅL 5 i relation till undervisning och pedagogisk verksamhet, alltifrån den inledande planeringen till utvärderandet av genomförda aktiviteter. Denna process ska studenten visa förmåga att genomföra såväl självständigt som tillsammans med andra för att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Hur kursernas lärandemål stödjer MÅL 5

För att säkerställa att studenten uppnår examensmålet i MÅL 5 när examen utfärdas har examensmålen konkretiserats i kursspecifika lärandemål. Detta exemplifieras i följande tabell:

tabell 9, Lärandemål i utbildningen som examinerar MÅL 5

MÅL 5	Kurs	Exempel på lärandemål	Nivå
Färdighet och Förmåga - visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling	PDP	i samarbete med andra planera och iscensätta pedagogiska aktiviteter för barn i förskola och förskoleklass med stöd av lärandeteorier	P1
	FSU	i samarbete med yrkesverksamma förskollärare planera och genomföra aktiviteter, samt observera och reflektera över förskolans verksamhet i relation till kursens innehåll	P1
	NO/TEK	självständigt planera, utföra, redovisa och utvärdera undersökningar som baseras på tekniska konstruktioner, experiment och fältstudier i den praktiska verksamheten i förskolan med utgångspunkt i barns perspektiv	P2
	SP	i enlighet med förskolans och förskoleklassens styrdokument planera och genomföra pedagogiskt utmanande verksamhet anpassad till alla barns/elevs förutsättningar, delaktighet och lärande	P2
	SKL	planera och genomföra institutionella samtal som t ex utvecklingssamtal med vårdnadshavare	P3
	VVU	i samverkan planera, genomföra och dokumentera ett utvecklingsarbete i förskolans verksamhet	P3
	SVFU	visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling	P3

Tabellen ovan visar utbildningens progression avseende MÅL 5 som i såväl behandlas i FPO- och UVK-kurser som i den VFU som ingår i utbildningen. Under utbildningens inledande nivå, (P1, termin 1-2) innebär progressionsnivån för studenten att tillsammans med andra planera, genomföra och reflektera över undervisning och pedagogisk verksamhet i förskolan i relation till kursernas innehåll. Under fortsättningsnivån (P2, termin 3-5) ska studenten visa förmåga att självständigt planera, utföra redovisa och utvärdera undervisning och pedagogisk verksamhet i förskolan. Under utbildningens avslutande fördjupningsnivå (P3, termin 6-7) ska studenten självständigt planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och förskolans pedagogiska verksamhet i övrigt, motsvarande en förskollärares professionella arbete i förskolan.

Exempel på konstruktiv länkning avseende MÅL 5

I det följande konkretiseras examensmålet ifråga i kursspecifika lärandemål. Dessa möjliggör för studenten att nå målen genom lärandeaktiviteter och examination, och visar hur utbildningen därmed säkerställer examensmålet.

tabell 10, konstruktiv länkning

MÅL 5 -visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling				
Kurs	Lärandemål	Undervisningsformer	Examinationsuppgift	Nivå
NO/TEK	självständigt planera, utföra, redovisa och utvärdera undersökningar som baseras på tekniska konstruktioner, experiment och fältstudier i den praktiska verksamheten i förskolan med utgångspunkt i barns perspektiv	F: ord och begrepp, design för lärande, coteaching, fysik på lekplatsen, teknik i förskolan, naturförskola o hållbar utveckling, litteraturseminarier, workshops, laborationer, fältstudier, VI-dagar	Didaktiskt projekt, Muntlig tentamen	P2
SP	i enlighet med förskolans och förskoleklassens styrdokument planera och genomföra pedagogiskt utmanande verksamhet anpassad till alla barns/elevs förutsättningar, delaktighet och lärande	F: inkluderande arbetssätt, S:specialpedagogiska förhållningssätt, pedagogisk dokumentation, handlingsplan för inkludering. I VFU:n skilja mellan kategorisk, relationellt, inkluderande och exkluderande förhållningssätt, VI-dagar- delaktighetsmodellen i förskolepraktiken	Kombinerad skriftlig individuell hemtentamen och fallbeskrivning Gruppuppgift - handlingsplan för inkludering VFU-bedömning enligt matris	P2
SVFU	självständigt planera, organisera, leda och genomföra undervisning i såväl större som mindre barngrupp med utgångspunkt i styrdokument	Uppgift: Studenten tar helhetsansvar för att planera, genomföra och följa upp undervisning	Kursen examineras genom bedömning av studentens självständiga arbete med att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera undervisning och arbetsuppgifter	P3

Under utbildningens andra år, i kursen **NO/tekniklärande**, i tabellen ovan förkortad NO/Tek (P2), förväntas studenten utveckla sina ämneskunskaper och didaktiska färdigheter för att kunna arbeta med naturvetenskap och teknik på ett meningsfullt och inspirerande sätt i förskolan. Under kursens ska studenten på fortsättningsnivå genomföra ett ämnesdidaktiskt projekt, vilket i enlighet med lärandemålet (se tabell ovan) innefattar att planera, utföra, redovisa och utvärdera detsamma. Lärandemålet lyfter fram att barns perspektiv ska vara utgångspunkt, vilket innebär att studenten utvecklar förmåga att såväl planera som att genomföra och utvärdera i relation till den praktiska verksamheten i förskolan på ett sådant sätt att varje barns lärande och utveckling stimuleras, i linje med MÅL 5. Kursens undervisning sker, förutom via föreläsningar och seminarier, till stor del i form av praktiska laborationer och fältstudier med fokus på ämnesinnehåll inom naturvetenskap och teknik anpassat till respektive åldersgrupp i förskolan. Studenternas förmågor främjas genom kursens undervisning och genom VI-dagar på övningsförskolan, där deras förmåga att utföra naturvetenskaplig undervisning i förskolan tränas. Lärandemålet examineras genom kursens ämnesdidaktiska projekt Naturvetenskap och teknik i förskolan. Ett utdrag ur betygskriterierna exemplifieras härnäst: -Studenten visar på att kunna; planera, utföra,

redovisa och utvärdera undersökningar som baseras på genomförda aktiviteter och fältstudier i verksamheten i förskolan med utgångspunkt i barns perspektiv. Kopplingen mellan MÅL 5 och lärandemålet visas här genom den genomgående betoningen av planering, via genomförande till utvärdering av genomförda aktiviteter i förskolan. Skrivningen i MÅL 5, att tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning, kopplas vidare till lärandemålet där studenten ska planera, utföra, redovisa och utvärdera undersökningar som baseras på genomförda aktiviteter och fältstudier i verksamheten i förskolan. Detta vidareförs sedan till betygskriteriet där studenten bedöms i relation till att kunna genomföra såväl planering, utförande, genomförande som utvärdering. Här är även kopplingen tydlig mellan lärandemål, betygskriterium och skrivningen i MÅL 5 om att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling tydlig, via formuleringen med utgångspunkt i barns perspektiv, som både återfinns i lärandemålet och betygskriteriet.

Under år 2 ges även kursen **Specialpedagogik**, i tabellen ovan förkortad SP (P2), där studenten efter avslutad kurs ska ha utvecklat färdigheter och förmågor att självständigt analysera och värdera pedagogisk differentiering i praktisk handling, mot bakgrund av relevanta styrdokument. Under kursens VFU ska studenten, på fortsättningsnivå, i enlighet med lärandemålet (se tabell ovan) såväl planera som genomföra pedagogisk verksamhet med fokus på alla barns förutsättningar, inkludering och lärande. Kursens undervisning sker i form av föreläsningar där inkluderande perspektiv presenteras, vilka sedan följs upp i seminarier om specialpedagogik och förhållningssätt samt i utformande av handlingsplan för inkludering. Under kursens VFU stöttas studentens lärande genom handledning. Den konkreta uppgiften under VFU:n innebär att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera ett projekt med barngrupp baserat på ett inkluderande perspektiv. Projektet genomförs av studenten som också kontinuerligt reflekterar över detsamma tillsammans med VFU-läraren. Reflektionerna fokuserar vilka förutsättningar barnen erbjuds, gällande bekräftelse, utmaningar och delaktighet inom projektets ram. Lärandemålet ifråga examineras under VFU och föregås av VFU-besök ifrån Högskolan samt trepartssamtal. Innan VFU-perioden sker förseminarium med VFU-handledare samt VFU-seminarium med VFU-ansvarig på Högskolan. Efter VFU-perioden genomförs ett uppföljande VFU-seminarium på Högskolan. Dessutom genomför studenten en skriftlig självvärdering. Lärandemålet konkretiseras genom betygskriterier som exemplifieras i det följande: -Studenten formulerar lärandemål som är anpassade till barns förutsättningar, med kopplingar till egna didaktiska val relaterat till vetenskaplig grund. -Studenten skapar förutsättningar för delaktighet och lärande där barn inkluderas och bekräftas. Skrivningen i MÅL 5, att studenten planerar, genomför och utvecklar undervisning, kopplas till lärandemålets betoning på att såväl planera som att genomföra och dokumentera pedagogiskt utmanande verksamhet. Därmed länkas examensmålet innehåll vidare i lärandemålet. Under kursens VFU ska studenten, på fortsättningsnivå, i enlighet med lärandemålet (se tabellen ovan) fokusera såväl likvärdighet som pedagogisk differentiering inom ramen för barngruppen, vilket tydligt relaterar till MÅL 5. I examensmålet anges vidare att studentens förmåga har till syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling, vilket länkas vidare till lärandemålets utgångspunkt i ett inkluderande perspektiv, med betydelsen av alla barns rättighet att känna sig inkluderade. Sammantaget, tillsammans med utformning, genomförande och examination, menar vi att kursen säkerställer att studenten kan uppnå MÅL 5 när examen utfärdas.

Under sista terminen ges kursen **Slut-VFU**. I kursen ska studenten, i enlighet med lärandemålet, självständigt såväl planera som genomföra, organisera och leda undervisning i förskolan. Det innebär att den självständiga processen från planering till genomförande fokuseras. Lärandemålet konkretiseras sedan i en uppgiftsbeskrivning, som visar att studenten bland annat ska ta över sin VFU-handledares arbete, med hög grad av självständighet, motsvarande en heltidstjänstgöring. Före VFU-perioden träffar studenterna VFU-ansvarig under VFU-seminarium och har förhandledning med VFU-handledare där studenten stöttas i sin uppgift att med utgångspunkt i styrdokument självständigt planera undervisning riktad till större och mindre barngrupp. Under VFU:n stöttas studenternas undervisning via handledning och trepartssamtal med lärare ifrån Högskolan, där studentens planering och genomförande av undervisning i förskolan bedöms formativt och summativt. Lärandemålet konkretiseras genom betygskriterier som exemplifieras i det följande: -Planeringen visar god samstämmighet mellan mål, undervisning och dokumentation. I planeringen konkretiseras lärandemål med utgångspunkt i barns perspektiv, på både grupp- och individnivå. - Studentens tillämpar förskoledidaktiska och ämnesteoriska kunskaper för att leda undervisning som främjar

demokratiska lärprocesser. – Studenten reflekterar och kommunicerar kring förskolans utvecklingsområden och bidrar till egen och gemensam utveckling utifrån vetenskaplig grund. Bedömningen i enlighet betygskriterierna innebär att studenten ska visa förmåga att självständigt planera, genomföra och leda undervisning, där lärandemålets skrivning om demokratiska processer motsvaras av skrivningen i MÅL 5 att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling. I MÅL 5 betonas hela processen med att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. Detta kopplas till lärandemålets betoning på att planera, organisera, leda och genomföra undervisning. Vad gäller aspekterna utvärdera och utveckla så framgår dessa tydligt av betygskriterier som studenten bedöms utifrån. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 5 när examen utfärdas.

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Mål 6 visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling

Vår tolkning av examensmålet innebär att verbet visa förmåga ses som synonymt med att på professionell, etisk, vetenskaplig och hållbar grund fatta sådana beslut som krävs för yrkesutövningen inom det förskolepedagogiska området och som särskilt beaktar barns rättigheter och perspektiv. Målet är således brett och omfattande.

Hur kursernas lärandemål stödjer MÅL 6

För att säkerställa att studenten uppnår MÅL 6 när examen utfärdas har examensmålen konkretiserats i kursspecifika lärandemål. Detta exemplifieras i följande tabell:

tabell 11, Lärandemål i utbildningen som examinerar MÅL 6

MÅL 6	Kurs	Exempel på lärandemål	Nivå
Värderingsförmåga och Förhållningssätt - visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling	PDP	ur pedagogiska och didaktiska perspektiv värdera och kritiskt granska iscensatta lärandesituationer för förskolepedagogisk verksamhet ur kursens centrala perspektiv	P1
	FSU	utifrån erfarenheter från den verksamhetsförlagda utbildningen värdera och analysera hur förskolans styrdokument tar sig uttryck i verksamheten	P1
	FSU	värdera sin kunskap om barns livsvillkor och identifiera sitt behov av ytterligare kunskap	P1
	FSU	utifrån erfarenheter från den verksamhetsförlagda utbildningen problematisera den egna kompetensen i relation till förskolans samhällsuppdrag	P1
	FSU	kritiskt granska barns livsvillkor med utgångspunkt i intersektionalitet, mångfald samt social och ekonomisk hållbar utveckling	P1
	LÄSK	problematisera och kritiskt granska barnlitteratur och övriga barnkulturella arenor utifrån perspektiv på social hållbarhet som makt, genus och interkulturalitet	P2
	UVK3	värdera pedagogiska situationer utifrån beaktande av varje barns rättigheter	P2
	SVFU	visa förhållningssätt som vilar på förskolans värdegrund i mötet med kollegor, barn och vårdnadshavare	P3

Tabellen ovan visar utbildningens progression avseende MÅL 6 som såväl behandlas i FPO- och UVK-kurser som i den VFU som ingår i dessa. Progressionsnivån präglas i enlighet med kursmålen genomgående av att kritiskt granska och värdera varje barns rätt i pedagogiska situationer och problematisera egna och andras förhållningssätt. Detta vidareförs under följande progressionsnivåer genom att den kritiska granskningen kopplas till ämnena samt till VFU:n i slutet av utbildningen.

Exempel på konstruktiv länkning avseende MÅL 6

I den text som följer konkretiserar examensmålet ifråga i kursspecifika lärandemål. Dessa möjliggör för studenten att nå målen genom lärandeaktiviteter och examination, och visar hur utbildningen därmed säkerställer examensmålet.

tabell 12, konstruktiv länkning

MÅL 6 - visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling				
Kurs	Lärandemål	Undervisningsformer	Examination	Nivå
FSU	kritiskt granska barns livsvillkor med utgångspunkt i intersektionalitet, mångfald samt social och ekonomisk hållbar utveckling	3 redaktionsmöten, arbetslagsarbeten Uppföljning av VFU-uppgift	Radioinslag och livesändning Mission Possible, VFU-uppgift - när barn far illa	P1
SP	värdera pedagogiska situationer utifrån beaktande av varje barns rättigheter	F: inkluderande arbetssätt, S: special-pedagogiska förhållningssätt, pedagogisk dokumentation, handlingsplan för inkludering. I VFU:n skilja mellan kategorisk, relationellt, inkluderande och exkluderande förhållningssätt, VI-dagar-delaktighetsmodellen i förskolepraktiken	Kombinerad skriftlig individuell hemtentamen och fallbeskrivning - handlingsplan för inkludering, VFU-bedömning enligt matris	P2
SVFU	visa förhållningssätt som vilar på förskolans värdegrund i mötet med kollegor, barn och vårdnadshavare	Handledning och VFU-besök	Kursen examineras genom bedömning av studentens självständiga arbete med att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera undervisning och arbetsuppgifter	P3

Under utbildningens första år ges kursen **Förskolan och samhällsuppdraget**, i tabellen ovan förkortad FSU (P1), där studenten ska utveckla grundläggande och forskningsbaserade kunskaper om barns rättigheter och förskollärares skyldigheter, social- och ekonomisk hållbarhet, villkor för barns deltagande, forskning om barns uppväxtvillkor samt värdegrund. Under kursens ska studenten på inledande nivå, i enlighet med lärandemålet i tabellen ovan, kritiskt granska barns livsvillkor utifrån olika perspektiv. Lärandemålet examineras i huvudsak genom en fördjupningsuppgift i grupp kallad Mission Possible (MP) samt i samband med kursens VFU. Undervisningen utgörs av handledande redaktionsmöten med arbetslagen där de får stöd i utvecklandet av radioinslag. MP innebär att studenter i grupp med en kritisk ansats undersöker ett eget valt problemområde med koppling till intersektionalitet, social och ekonomisk hållbarhet, skillnader i barns uppväxtvillkor och de eventuella åtgärder förskolan och förskollärare kan vidta som kan inverka positivt på barns uppväxtvillkor. För att just betona förändringsmöjligheter kallas projektet Mission Possible. Studenten ska ha medverkat vid kursens obligatoriska moment och aktivt bidragit till radioinslag, examinationen av densamma samt examination genom livesändning. Uppgiften rapporteras i form av ett radioinslag baserat på researchtexter rapporterade i form tre pm. Det sista pm:et ska utgöras av en kort beskrivande akademisk text med referenser. Radioinslagen examineras genom att de diskuteras och värderas utifrån aspekter som lyfts i lärandemålet som t ex värdegrund, barns rättigheter, forskning om barns lika villkor och kopplingen till MÅL 6 bedöms därmed som god. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 6 när examen utfärdas.

I kursen **Specialpedagogik** i tabellen ovan förkortad SP (P2) som ges år 2, ska studenten värdera pedagogiska situationer utifrån beaktande av varje barns rättigheter. Under kursen ska studenten på fortsättningsnivå, i enlighet med lärandemålet (se tabellen ovan), värdera pedagogiska situationer relaterat till barns rättigheter. Undervisningen sker via föreläsningar och seminarier. Lärandemålet examineras i en fallbeskrivning där studenten använder sina erfarenheter från kursens VFU. VFU-uppgiften fokuserar på undervisning och ledarskap utifrån inkluderande perspektiv. I VFU:n ingår även att bland annat observera hur verksamheten inkluderar förskolans barn i olika förekommande lärandesituationer (logg/observation/dokumentation) som sedan analyseras i förhållande till kursens teori i en fallbeskrivning. I examinationen examineras aspekter av MÅL 6 i fråga om att studenten utvecklar förmågor att självständigt analysera och värdera pedagogisk differentiering i praktisk handling med särskild hänsyn tagen till barnets rättigheter. Sammantaget genomsyras lärandemål, lärandeaktiviteter, examination och betygskriterier av en koppling till MÅL 6, där värdering av pedagogiska situationer

beaktas utifrån barns rättigheter står i fokus. Detta, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, säkerställer sammantaget att studenten kan uppnå MÅL 4 när examen utfärdas.

I kursen **Slut-VFU** (SVFU) P3, skriver studenten en självbedömning av sina upplevda kompetenser och blir också för sista gången bedömd av handledare och Högskolans lärare. I enlighet med lärandemålet ska studenten på fördjupningsnivå visa ett förhållningssätt i mötet med barn, vårdnadshavare och kollegor som vilar på förskolans värdegrund relaterat till läroplanen. Undervisning sker via handledning och trepartssamtal mellan handledare, student och lärare ifrån Högskolan under VFU:n. I examinationen görs en bedömning av studentens självständiga arbete med att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera undervisning och arbetsuppgifter. Studenten examineras därefter av examinator för slut-VFU:n med underlaget från studenten, VFU-handledaren och VFU-ansvarig från Högskolan som grund. Det aktuella lärandemålet är i självvärderingsblanketten uttryckt i följande betygskriterium: Studenten visar ett förhållningssätt som vilar på förskolans värdegrund i mötet med kollegor, barn och vårdnadshavare. En jämförelse med det aktuella lärandemålet visar god överensstämmelse. Skrivningen visa förmåga i MÅL 6 motsvaras i betygskriterier av att visa förhållningssätt som vilar på förskolans värdegrund. Sammantaget säkerställer det anförda, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen, att studenten kan uppnå MÅL 6 när examen utfärdas.

Jämställdhet

MÅL - visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten

Vår tolkning av examensmålet innebär att den pedagogiska verksamheten både motsvaras av studenternas undervisning med barnen och undervisning på högskolan. I relation till denna ska ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv både beaktas, kommuniceras och förankras.

Inom ramen för Högskolans kvalitetssystem genomförs årliga uppföljningar av samtliga utbildningsprogram vid lärosätet i enlighet med Riktlinjer för uppföljning av utbildning, dnr L 2017/90. Detta möjliggör att analyser kan göras utifrån ett kön- och jämställdhetsperspektiv vad gäller exempelvis antalet registrerade på programmet, kvarvaro år 2 samt genomströmning. En översyn visar att män och kvinnor har en med varandra jämförbar genomströmning på förskollärarytbildningen och att kvarvaro år två har en god representation av män. Intervjuer har genomförts med manliga studenter som har valt att avbryta sina studier och dessa visar att orsakerna inte är jämställdhetsrelaterade. Andelen män som är registrerade på förskollärarytbildningen uppvisar samma tendenser som i riket, det vill säga, att utbildningen är klart kvinnodominerad. Åtgärder har vidtagits för att öka andelen manliga studenter på utbildningen. År 2017 initierade akademins utbildningsledare det högskoleövergripande projektet Breddad rekrytering och breddat deltagande ur ett könsperspektiv – Nedslag i några yrkesexamensprogram vid Högskolan i Halmstad. Fyra könssegregerade utbildningar vid lärosätet ingår, varav förskollärarytbildningen är en. Resultaten avseende förskollärarytbildningen visar att de manliga studenterna är positiva till utbildningens innehåll, att de generellt trivs mycket bra, och blir väl mottagna under VFU:n. De önskar dock bättre beredskap i utbildningen i förhållande till oro över att som manliga blivande förskollärare ifrågasättas eller riskera att bli anklagade för övergrepp mot barn. Åtgärder har påbörjats genom att tillföra kursinnehåll med fokus på denna aspekt. Utvecklingsarbetet kommer att användas i marknadsföring för att rekrytera fler manliga studenter till utbildningen 2019/2020. I lärosätets JiHU-plan har VFU identifierats som ett angeläget område att analysera och utveckla ur ett jämställdhetsintegreringsperspektiv. Dessutom pågår analyser av i vilken utsträckning och på vilka sätt förskollärarytbildningens kursplaner, som innehåller VFU, har lärandemål som anknyter till examensmålet om jämställdhet ovan. I nuläget kan vi konstatera att jämställdhetsperspektivet finns med, men att tydligare skrivningar behöver läggas till, ett arbete som har påbörjats i utbildningen. Ytterligare en komponent i det systematiska programuppföljningsarbetet är att Kvalitetsrådet årligen beslutar att lärosätets programuppföljningar ska förhålla sig till specifika teman. 2017 års tema var jämställdhetsintegrering. Utifrån förskollärarytbildningens analys var slutsatsen att

jämställdhetsintegrationen är närvarande i kursernas innehåll och former men mindre tydlig i vissa kursplaner. Därför vidtogs åtgärder med att tydliggöra jämställdhetsperspektivet, ett arbete som också kommer att följas upp av Akademirådet.

I förskolläraryrket finns jämställdhet integrerat på olika sätt i kursinnehåll, lärandemål och examinationer och är ett analysverktyg i lärarlagets årliga systematiska genomgång av desamma. Exempelvis ses kurslitteraturen över med avseende på jämställdhet i relation till teorier och forskning som behandlar genus och mångfald, olika aspekter av intersektionalitet, samt med avseende fördelningen mellan kvinnliga respektive manliga författare. Litteraturens innehåll och författare granskas vid ett bokbordsmöte där utbildningens samtliga böcker, artiklar och avhandlingar läggs fram och diskuteras utifrån ett helhetsperspektiv. Vidare har förskolläraryrket arbetat med att lyfta fram manliga förskollärestudenter som förebilder, bland annat genom att anlita dem som gästlärare respektive alumni i utbildningens programråd och genom att stötta utbildningens nätverk med manliga studenter. Nätverket startade på studenternas egna initiativ 2011 och leds i nuläget av en manlig alumni som tog sin examen 2017 och som även medverkar som gästlärare i utbildningen. Nätverket är ett forum för manliga förskollärestudenter som under sina träffar bland annat diskuterar upplevelser och erfarenheter under sin VFU, på vilket sätt de blir bemötta som förskollärare, hur misstänksamhet gentemot manliga förskollärare kan hanteras och tankar inför sitt framtida yrkesliv. Nätverket är helt fristående från lärares involvering, men programansvarig och VFU-ansvarig har tydligt signalerat att de gärna tar inspel från gruppen om/när de känner ett behov av detta och att gruppens arbete uppmuntras och ses som viktigt. Frågorna som diskuteras i nätverket adresseras också i utbildningens innehåll, exempelvis i kurserna FSU och LEK. Förskolläraryrket arbetar också medvetet med ytterligare analyser kring kursinnehåll, strategier för breddad rekrytering och breddat deltagande. I det följande redogörs för hur det säkerställs att studenten kan uppnå examensordningens mål när det gäller jämställdhet.

tabell 13, lärandemål som examinerar examensmålet jämställdhet

Examensmål	Kurs	Exempel på lärandemål	Nivå
visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten	LEK	problematisera barns lek ur ett jämställdhetsperspektiv	P2
	LÄSK	problematisera och kritiskt granska barnlitteratur och övriga barnkulturella arenor utifrån perspektiv på social hållbarhet som makt, genus och interkulturalitet	P2
	No/Tek	redogöra för olika naturvetenskapliga och tekniska sammanhang och deras betydelse på en personlig, samhällelig och global nivå med fokus på jämställdhet och hållbar utveckling	P2
	ESTET	analysera den egna lärprocessen i relation till kursens innehåll och den egna undervisningen beaktande jämställdhet, alla barns lika värde och villkor för deltagande	P2

Tabellen visar hur kursspecifika lärandemål svarar emot examensmålet genom programmet.

tabell 14, konstruktiv länkning

Examensmål - visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten				
Kurs	Lärandemål	Undervisningsformer	Examination	Nivå
NO/Tek	redogöra för olika naturvetenskapliga och tekniska sammanhang och deras betydelse på en personlig, samhällelig och global nivå med fokus på jämställdhet och hållbar utveckling	1 seminarium, 1 workshop med Teknik- och entreprenörsskolan Komtek i Halmstad, 1 examinerande seminarium	Skriftlig, vetenskaplig rapport samt muntlig presentation av densamma	P2
ESTET	analysera den egna lärprocessen i relation till kursens innehåll och den egna undervisningen beaktande jämställdhet, alla barns lika värde och villkor för deltagande	Föreläsningar, seminarier, grupphandledning, och workshops om flickors och pojkars möjlighet till deltagande	Gestaltning av egen lärprocess	P2

I kursen **NO/tekniklärande** som ges under det andra utbildningsåret, i tabell ovan förkortad No/Tek (P2), ska studenten utveckla ämneskunskaper och didaktiska färdigheter i syfte att arbeta med naturvetenskap och teknik på ett meningsfullt och inspirerande sätt i förskolan. I denna del av kursens innehåll är temat teknik och studenten ska, i enlighet med lärandemålet, (se tabellen ovan) redogöra för tekniska sammanhang i form av att skriftligt planera en aktivitet i förskolan och reflektera över aktivitetens betydelse med fokus på olika aspekter, däribland jämställdhet. Kursens undervisning kopplat till det specifika lärandemålet och tema teknik genomförs via föreläsning och seminarium samt workshops som stärker de praktiska, pedagogiska momenten kring teknik i vardagen med fokus på jämställdhet. Här fokuseras pedagogiskt material och begrepp kring grundläggande teknik, anpassat till respektive åldersgrupp. Lärandemålet i tema teknik examineras genom att studenterna såväl skriftligt som muntligt föreslår och beskriver hur en aktivitet kan planeras och genomföras i förskolan utifrån begrepp eller ämne som diskuterats under teknikpassen. Teknikmomentet redovisas med en skriftlig rapport och en muntlig presentation. Bedömningen i enlighet med betygskriterierna fokuserar på studentens redogörelse för hur tekniska kunskaper kan användas genom ett konkret förslag på en planerad aktivitet i barngrupp Mot bakgrund av att kursens innehåll och upplägg tydligt omfattar ett jämställdhetsperspektiv och att lärandemålet tydligt relaterar till examensmålet bedöms det som säkerställt att studenten kan uppnå jämställdhetsmålet när examen utfärdas.

Under utbildningens tredje år ges kursen **Estetiska läroprocesser och samspel**, i tabellen ovan förkortad ESTET (P2), där studenten ska, med hjälp av analoga och digitala praktiska färdigheter i estetiska uttrycksformer, kunna bidra till att utveckla barns estetiska uttryck och färdigheter. Under kursen ska studenten på fortsättningsnivå (P2), i enlighet med lärandemålet (se tabellen ovan), analysera den egna läroprocessen genom att beakta olika aspekter, däribland jämställdhet. Kursens undervisning sker, förutom via föreläsningar, seminarier och grupphandledning, till stor del via workshoppar i estetiska uttrycksformer där jämställdhet diskuteras med utgångspunkt i flickors och pojkars möjlighet till deltagande. Lärandemålet examineras genom muntlig gestaltande examination, där studenten praktiskt gestaltar sin egen individuella läroprocess genom kursen med hjälp av estetiska uttrycksformer i relation till kursens teoretiska innehåll. Vidare ingår i kursens litteratur explicita jämställdhetsperspektiv, bland annat i en vetenskaplig artikel om drama i förskolan. Lärandemålet konkretiseras genom betygskriterier. Kopplingen mellan examensmålet och lärandemålet bedöms som god. Sammantaget konstateras att kursens innehåll har ett tydligt jämställdhetsperspektiv och att det tillsammans med utformning, genomförande och examination i kursen är säkerställt att studenten kan uppnå jämställdhetsmålet när examen utfärdas.

Utifrån det ovan anförda, bedöms det som säkerställt att ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras på Högskoleövergripande och programövergripande nivå, liksom i specifika lärandemål i kurserna, vilka i sin tur relaterar till den pedagogiska verksamheten. Det anförda, tillsammans med utformning, genomförande och examination i kurserna, säkerställer således att studenten kan uppnå jämställdhetsmålet när examen utfärdas.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningen följer högskolans systematiska kvalitetsarbete. Programansvarig har ett övergripande ansvar för utbildningens kvalitetsarbete. Förskollärarytbildningens arbetslag, VFU-gruppen, programrådet och kvalitetsgruppen på HH utgör stöd för detta.

Det systematiska kvalitetsarbetet i utbildningen följer fyra principer: analysera utvecklingsbehov, planera, genomföra och följa upp. I det följande redogörs för det systematiska kvalitetsarbetet sett ur en årscykel vilket också illustreras av bild 1 nedan. Navet (se stora kugghjulet i bilden) i kvalitetsarbetet är utbildningens lärarmöten/ programmöten och programråd. Förskollärarytbildningens arbetslag består av lärare med undervisning inom förskollärarytbildningen. Mötenas funktion är att kontinuerligt diskutera och kollegialt arbeta med utbildningens kvalitetsutveckling. Mötena utgör också ett forum för att skapa gemensamma nulägesbeskrivningar av programmet, och diskutera kursutveckling ur ett programperspektiv. Detta medför att lärarna i utbildningen har god kännedom om utbildningen som

helhet och progressioner i utbildningens kurser. Systematiskt återkommande inslag i mötena är genomgång av läget i pågående kurser, studieresultat, kursvärderingar, planerade kursplanerevideringar, övergripande uppdatering av kurslitteratur, utmaningar och goda exempel. Dessutom diskuteras aktuella frågor som uppkommit i dialogen mellan programråd, programansvarig, lärarrepresentant och tillika VFU-ansvarig. Programrådet är sammansatt av studenter, lärare, alumner och representanter från arbetslivet, och beskrivs mer utförligt under Studentperspektiv. Återkoppling utifrån årlig utvärdering med åtgärdsplan formuleras och återknyts till programmötena för verkställande. Sedan nya förskollärarytbildningen startade genomför programansvarig systematiska mentorsamtal med samtliga studenter då ca 2/3 av utbildningen har genomförts. Resultatet av varje termins samtal sammanställs, tematiseras, presenteras och diskuteras i lärarlag och programråd. Utifrån resultatet kring förbättringsområden arbetar lärarlaget vidare genom att omsätta aspekterna i kvalitetsförbättrande åtgärder. (Exempel på detta ges längre fram.) På detta sätt fungerar de årliga mentorsamtalen som ett komplement till den årliga utbildningsvärdering som sker i programrådet.

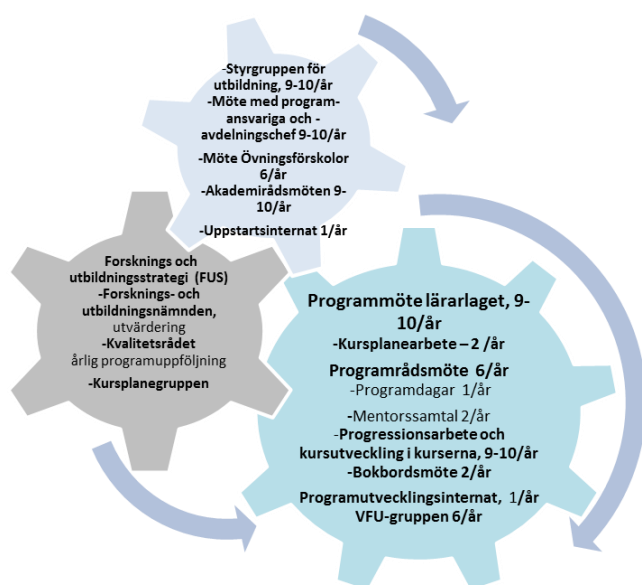

Bild 1, illustration av förskollärarytbildningens systematiska kvalitetsarbete i årscykel

Inför varje termin genomförs ett programutvecklingsinternat relaterat till bland annat kursplanearbetet. Arbetet kännetecknas av att lärarna kollegialt kan delta, analysera och planera för ändringar i kursplanerna vilket innebär en styrka på så sätt att alla är delaktiga i progressionsarbetet och kan hålla sig à jour med utvecklingen i programmet. För genomförande svarar examinatorer som rapporterar förslag på ändringar till programansvarig, som i sin tur rapporterar till den akademiövergripande kursplanegruppen vari ändringarna slutförs eller skickas åter till examinator via programansvarig, för vidareutveckling av kursplanen, innan slutlig publicering sker på Högskolans hemsida. Då nyrekrytering av lärare återkommande pågår medför internaten en möjlighet för nyanställda att tydligt få en överblick över utbildningen. Bokbordsmöte genomförs återkommande med syfte att uppdatera och aktualisera utbildningens kurslitteratur. Utbildningens litteratur läggs fram i den ordning den förekommer i utbildningens kurser och diskuteras. Förskollärarytbildningens VFU-grupp arbetar i huvudsak med att utveckla och säkra kvaliteten i VFU, genom att stärka relationen mellan högskola och verksamhet och utveckla gemensamma riktlinjer för studenternas progression i praktiskt yrkeskunnande under utbildningen.

Det interna arbetet inom utbildningarna länkar (bild 1) till högskolans övergripande kvalitetssystem för uppföljning av utbildningen. Detta system säkerställer att en årlig programuppföljning genomförs och att den involverar lärare, studenter och arbetsliv. I uppföljningssystemet är ansvaret tydligt fördelat mellan högskolans kvalitetsråd, Akademiråd och utbildningens lärarlag. Studenter, lärare och programansvariga identifierar tillsammans styrkor och utvecklingsområden i utbildningen. Förutom det underlag som

samlats in under t ex lärar- och kursuppföljningsmöten, tillhandahålls nyckeltal innefattande bland annat söktryck och genomströmning. Analysen av underlaget summeras i en rapport som diskuteras i och fastställs av Akademirådet. De enskilda programrapporterna samlas i en akademirapport som diskuteras i kvalitetsrådet, med målet att identifiera utvecklingsområden och teman som lärosätet ska uppmärksamma kommande år för att sprida goda exempel och stödja utvecklingsarbetet.

Åtgärder för kvalitetsutveckling

Genom den systematiska uppföljningen har åtgärder för kvalitetsutveckling vidtagits, vilka redovisas nedan i punktform.

- Konflikter mellan studenter rörande samarbete i arbetslagen i utbildningen identifierades och analyserades. Strategiska medel beviljades från akademichefen och ledde fram till åtgärden att vidareutveckla dramainslag i hela utbildningen tillsammans med externa dramalärare från närliggande gymnasieskola. Ett exempel på genomförande är gruppövningar på temat lärande i grupp i kursen PDP. Uppföljning sker i studentgrupperna liksom i programrådet och inslagen har fått positiv respons av studenterna. De tidiga erfarenheterna redovisades inom ramen för en lärosätesövergripande seminarieserie initierad av Akademiens utbildningsledare. Åtgärdsarbetet är pågående och kommer under 2018/2019 ytterligare utökas eftersom problem delvis kvarstår.
- Handledarna i kursen examensarbetet identifierade behov av att utveckla förmågor för att möta alla studenter i komplicerade handledningssituationer. Lärosätesövergripande omställningsmedel beviljades och ledde fram till åtgärder i form av forumteater där handledningsfall hämtade från handledarnas erfarenheter iscensattes och problematiserades under ledning av externa dramalärare. Uppföljningen visar att lärarna har fått bättre beredskap för olika handledningssituationer. Utvecklingsarbetet redovisades i form av en skriftlig rapport. Åtgärdsarbetet är pågående och kommer under 2018/2019 fokusera på att förändra handledningstillfällenas placering under kursen i syfte att stötta studenterna bättre.
- Ett identifierat utvecklingsområde är studenternas digitala kompetens. Sedan utbildningens början 2011 har digitala projekt genomförts med studenterna trots brist på utrustning och teknikstöd. Med de nya möjligheter som DLC nu erbjuder startades ett kursutvecklingsprojekt avseende digital kompetens med målet att genomföra en examination genom livesändning via debattsamtal med inbjudna experter/gäster. Projektet beviljades akademichefens strategiska medel och resultatet rapporterades i form av två konferensbidrag vid lärosätets högskolepedagogiska konferens. Projektet är pågående och har utvecklats ytterligare med riktning mot en allt mer studentstyrd aktivitet, där alla studenterna nu ansvarar för alla roller i livesändningen.
- För att tydligare knyta ämne till praktik behöver VFU-periodernas längd och placering åtgärdas. VFU-periodens längd och placering påverkar på ett övergripande plan utbildningens strukturplan som därmed kommer att revideras. Lärandemålen för VFU behöver dessutom tydligare vidareföras till studenternas självvärderingsuppgift och betygskriterier för VG behöver ytterligare utvecklas och tydliggöras i relation till lärandemål. Åtgärd påbörjas HT 2018
- Övningsförskoleverksamheten kring projektets VI dagar behöver utvecklas, vilket innebär prioriterade insatser för att utöka kommunikationen och skapa goda förutsättningar för kollegialt samarbete genom att lärare och lokala VFU-ledare kommer att träffas mer regelbundet för att tillsammans utveckla samarbetet. Åtgärd 2018/2019.
- Ett identifierat utvecklingsområde för såväl förskollärarytbildningen som F-3 grundlärarytbildning är att förbereda studenterna för arbete i förskoleklass. Åtgärderna har resulterat i ett gemensamt utvecklingsarbete i tre steg: gemensamt programmöte, planering samt genomförande våren 2018 av ett för utbildningarna gemensamt Open space (självorganiserande deltagarstyrd mötesform) på temat förskoleklass. Ca 300 studenter deltog och uppföljning pågår för det fortsatta utvecklingsarbetet.
- Vad gäller måluppfyllelse är det generella utvecklingsområdet att ytterligare tydliggöra och konkretisera skrivningar i såväl lärandemål som betygskriterier relaterat till examensmålen. Exempelvis har det i examensarbetena identifierats en tendens att verksamhetsförankrade perspektiv leder till normativa tendenser i form av att studentens skriver fram studien på ett

sådant sätt att resultatet delvis verkar vara givet på förhand. Detta innebär i sin tur att studiens produktion av kunskapsbidrag blir marginellt, liksom dess didaktiska implikationer. Dessa svagheter kommer att åtgärdas genom att kursens betygskriterier kommer att revideras under läsåret 2018/2019 i relation till lärandemål och examensmål. Här ses även handledningens och seminariernas placering under kursen över så att studenterna kan få mer stöttning relaterat till resultat- och diskussionsavsnitt.

- Ett kontinuerligt arbete med att se över progressionen i utbildningen har bedrivits sedan nuvarande utbildning startades. Detta har bland annat skett genom att utbildningens lärandemål av examinatorer har värderats med stöd av en enkät och vidare genom en gradering för respektive lärandemål vilken lett fram till en progressionskarta. Åtgärdsarbetet är pågående och kommer under 2018/2019 särskilt fokusera VFU:n.

Kvarvaro

UKÄ:s statistik visar, i en jämförelse med riket i övrigt, att kvarvaron efter två år på förskollärautbildningen i Halmstad är hög. Från starten på utbildningen i sin nuvarande form 2011 och till 2014, ligger förskollärautbildningen i Halmstad över genomsnitt för kvarvaro i riket med ca 10 % (runt 90 % på HH). Från och med 2014/2015 är siffrorna i det närmsta liktydiga med riket i övrigt. Förändringen kan förklaras av att andelen antagna studenter ökat med ca 40 procent sedan 2011. Högskolans utbildningsstöd gör systematiska sammanställningar av orsaker till att studenter i förtid valt att avsluta sin utbildning. Bland dessa kan följande skäl nämnas: för lång pendling, för tidskrävande och övriga studier samt insikt om felvald utbildning. På frågan om lärosätet kunde gjort något för att förändra studentens beslut var svaret genomgående nekande. Att studentgrupperna både har ökat och förändrats ställer nya krav på utbildningens utformning, vilket resulterat i de åtgärder som exemplifierats ovan.

Vår bedömning är sammantaget att utbildningen har en stark organisation för uppföljning, åtgärder och återkoppling, med rutiner för hur olika perspektiv tas tillvara. Utbildningen arbetar systematiskt med att analysera utvecklingsbehov, planera, genomföra åtgärder och att följa upp dessa.

Studentperspektiv

Vid lärosätet finns högskoleövergripande rutiner och formaliserade forum för att möjliggöra studentinflytande över utbildningarnas innehåll och genomförande. De mest centrala delarna för att säkerställa formellt studentinflytande utgörs av kursvärderingar, kursambassadörer och programråd.

Lärosätet har ett övergripande digitaliserat utvärderingssystem där kursutvärderingar skickas ut till studenterna i slutet av en kurs. Lärarna återkopplar systematiskt till studenterna utifrån kursvärderingens resultat och beskriver vad som kommer att förändras i kursen till nästa kursomgång. I början av en kurs berättar kursläraren vad som har förändrats i kursen mot bakgrund av kursvärderingen. Eftersom svarsfrekvensen på dessa kursutvärderingar är mycket låg, ofta under 30 procent, finns det emellertid behov av andra sätt att få återkoppling ifrån studenterna. I flera kurser på förskollärautbildningen har kursråd genomförts, ett studentdrivet möte där studenterna väljer frågor, ordförande och sekreterare och där kursens lärare deltar och svarar på frågor vid behov. Vid muntliga utvärderingar i mitten av en kurs har studenterna fått möjlighet att ge synpunkter på hur deras förväntningar förhåller sig till kursens genomförande så långt. Resultatet av dessa komplementära insatser har exempelvis varit att oklarheter kopplat till kursens upplägg har kunnat redas ut. I ett av Högskolan initierat försöksprojekt deltog förskollärautbildningen VT 2017 genom att kursambassadörer utsågs i en av utbildningens kurser. Studentambassadörmodellen innebär en formalisering av utbildningens tidigare arbete med studentinflytande inom kurser och ambassadörerna ska fungera som en kommunikationskanal mellan klassen och läraren. Resultatet av försöksprojektet visade att de flesta kurser med kursambassadörer uppvisade högre svarsfrekvens på kursvärderingen jämfört med tidigare. Från och med VT 2018 har lärosätet således beslutat att alla kurser på högskolan ska ha kursambassadörer. Genom systemet ges studenter möjlighet att ta plats i det vardagliga kvalitetsarbetet och bidra till forandet av en god kvalitetsstruktur.

Förskollärarytbildningen verkar även på flera sätt för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Vid uppropet för varje ny studentgrupp ges information om möjligheter till formellt och informellt studentinflytande under utbildningstiden. Vikten av att studenterna är med och påverkar och ger synpunkter på sin utbildning genom studentrepresentation inom olika organ, från Högskolestyrelse till Akademiråd framhålls. Medan det högskoleövergripande utvärderingssystemet verkar för kvalitetssäkring och utveckling av de enskilda kurserna, är programrådet den viktigaste arenan för studentinflytande och kvalitetssäkring av programmet som helhet. Lärosätet har sedan 2017 gemensamma regler för programråd. Redan 2014 startades dock förskollärarytbildningens programråd med fokus på kvalitetsutveckling genom en öppen kommunikation mellan studentgrupperna, hela lärarylaget och programansvarig. Detta skedde utifrån ett gemensamt initiativ av studenter och lärare mot bakgrund av samarbetsvårigheter i studentgrupper. Programrådet består av två studentrepresentanter per studentgrupp dvs totalt 14 studenter, programansvarig, VFU-ansvarig, alumni samt arbetslivsrepresentanter. I programrådet deltar studentrepresentanterna i såväl beslutsprocesser, som i beredning av frågor som rör utbildningen. I den årliga programuppföljningen ingår också dialog med programrådet, där underlag och rapportutkast diskuteras. En central uppgift för rådet är att övergripande diskutera utbildningens innehåll och framföra utvecklingsförslag. Exempelvis har programrådet haft inflytande över utformning av grupparbete och gruppkontrakt, samt utformande av formuleringar av VG-kriterier i VFU, vilket har utgjort underlag i beredningen och beslutsprocessen av desamma. Andra frågor som studenterna har drivit, exempelvis om deras fysiska utbildningsmiljö, har lett till konkreta förändringar i form av fler stolar och bord att använda vid grupparbeten. Som tidigare nämnts genomför programrådet en övergripande systematisk kvalitetsbedömning av utbildningens undervisning en gång per läsår. Styrkor och förbättringsområden på kursnivå och övergripande nivå från samtliga studentgrupper kommuniceras skriftligt till lärarylaget som ger respons genom att upprätta en åtgärdslista som kommuniceras skriftligt och muntligt åter till programrådet. Genom detta arbete blir det formella studentinflytandet på utbildningens kvalitet transparent och reellt.

Sedan nya förskollärarytbildningen startade genomför programansvarig systematiskt mentorsamtal med samtliga studenter under utbildningens femte termin. Syftet med dessa samtal är att få ökade kunskaper om hur utbildningen fungerar för studenterna och att fånga upp eventuella svårigheter med studierna för studenterna. Syftet är också att anknyta till ett av lärandemålen i den kurs som studenterna då läser, som handlar om deras individuella läroprocess. Samtalen förs via ett antal frågor som tagits fram i samråd med studenter och lärarylag. Resultatet av varje termins samtal sammanställs, tematiseras, presenteras och diskuteras i lärarylag och programråd. Utifrån resultatet kring förbättringsområden arbetar lärarylaget vidare genom att omsätta aspekterna i kvalitetsförbättrande åtgärder. Exempelvis har studenterna uppmärksammat att kravnivån är lägre i vissa kurser, vilket har lett till att lärarylaget har kartlagt och synliggjort vad detta kan bero på vilket i sin tur bildar underlag för att göra förändringar. En förändring som har genomförts är att den vetenskapliga litteraturen i kurserna har utökats i utbildningen. Lärarylagets arbete utifrån mentorsamtalen kommuniceras vidare till programrådet. På detta sätt fungerar de årliga mentorsamtalen som ett komplement till den årliga utbildningsvärdering som sker i programrådet. Mönster och tendenser över tid visar exempelvis att ett återkommande förbättringsområde är andelen praktik under utbildningen, där studenterna önskar ha mer tid ute i förskoleverksamhet. Vi har till viss del kunnat tillmötesgå detta önskemål genom att lärosätet ingår i försöksverksamheten med övningsförskolor, där studenterna förutom VFU regelbundet deltar i verksamheten på sin övningsförskola under VI-dagar.

En gång per läsår genomförs även studentdrivna programdagar för alla studenter i programmet, där studentrepresentanterna via studentgruppernas önskemål väljer att fokusera angelägna områden relaterat till det kommande professionsyrket. Tanken är att dagarna ska utgöra en samlingsarena, vara praktiska, konkreta och användbara för studenterna. Exempelvis var en reell effekt av programdagen Akutvård för barn att två studenter under sin VFU strax efter programdagen genom hjärt- och lungräddning lyckades häva ett barns andningsstillstånd. Efter programdagarna har varje student individuellt fått utvärdera dagens innehåll och form skriftligt, vilket har gett en utförlig bild av styrkor och förbättringsområden som diskuterats, sammanställts och omsatts i nästa programdag via studenterna i

programrådet. Arbetet med programdagar upplevs som en av de viktigaste drivkrafterna för representanterna. Varje programdag innebär dock mycket arbete för desamma, fler möten och egna ansvarsområden. Detta har diskuterats och problematiserats i programrådet, där representanternas uppfattning är att det ökade arbetet emellertid uppvägs av att få reellt inflytande över att tillföra innehåll till utbildningen via studentgruppernas önskemål och att få möjlighet att träffa studenter från andra årskurser i utbildningen.

Förskollärarytbildningen tillämpar studentaktiva arbetssätt. Utbildningen har blivit uppmärksammas på Högskoleövergripande nivå för detta. Här kan innovativa examinationsformer nämnas i form av radioprogram respektive livesänd debatt mellan studenter och representanter ifrån det omgivande samhället, samt innovativ undervisning i form av praktiskt gestaltande litteraturseminarier och redaktörmöten. Vad gäller att ta tillvara på "den kompetente studenten", så har studenter med specifika kompetenser undervisat studenter i kurser tidigare i utbildningen i exempelvis digitala uttrycksformer.

Arbetsliv och samverkan

En viktig indikation på utbildningens användbarhet är att den är tydligt sammanlänkad med den yrkespraktik som utbildningen avser och de aktuella problemområden som rör denna. Nedan görs ett urval av exempel vilka stöttar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Yrket ställer krav på god förmåga att kunna samarbeta med andra i verksamheten. I syfte att möta dessa krav redan under utbildningen och stötta kunskaper i konflikthantering såväl som kollegial kompetensutveckling är utbildningen organiserad i arbetslag precis som i den verksamhet studenten möter som förskollärare. I utbildningen innebär det att alla gruppuppgifter i kurser genomförs tillsammans i arbetslaget samt att studenterna ges stöd i att utveckla samarbetet tillsammans.

Digital kompetens har identifierats som en viktig aspekt av utbildningens användbarhet. Därför har en progression i utbildningen skrivits fram för att bidra med sådana kunskaper och färdigheter. I flera examinationer under utbildningen får studenten visa kännedom om och pröva digitala uttrycksformer som digitalt ljud, bildberättande och VR samt visa kännedom om digitala arenor som unga barn idag besöker. Detta kan ske på Digitalt laborativt centrum (DLC) med lokaler anpassade för såväl vetenskapliga som andra kreativa aktiviteter.

Studenterna medverkar till att genom utbildningens programråd identifiera aktuella ämnen som rör yrket och organiserar programdagar för hela utbildningen med utgångspunkt i dessa. Till programdagarna som helt drivs av studenterna, bjuds experter och yrkesverksamma in för att bidra med kunskap för området. Exempel på dessa teman är: Arbetsmiljö - förskolläraryrket en stressig miljö, Akutvård för barn – när olyckan är framme, Emotionell kompetens, Världens barn som en resurs i förskolan och i maj månad 2018, Professionellt förhållningssätt gällande barns integritet. Dessa teman speglar väl yrket i samtiden utifrån studentens perspektiv. Sedan programdagen om akutvård genomfördes genomgår alla under utbildningens sista år en utbildning i hjärt- och lungräddning i samverkan med Högskolans sjuksköterskeutbildning. För att skapa nya möjligheter för dialog med yrket under utbildningen har examinationer utformats med denna utgångspunkt. I kursen FSU (P1) innebär en del av examinationen att studenterna genomför och ansvarar för en livesändning där de med utgångspunkt i resultaten av undersökningar av barns livsvillkor i Halmstadtrakten. Studenterna bjuder in experter inom berörda områden samt företrädare för förskolan till ett panelsamtal som livesänds och brukar locka ett par hundra följare vari ingår VFU-handledare, tidigare studenter samt förskollärare. Vidare bjuds förskollärare och förskolechefer in till lekkonferens (LEK) som baseras på studenters fallstudierapporter. Ytterligare exempel är de didaktiska projekt där barn och pedagoger bjuds in att delta i pedagogiska aktiviteter som studenterna genomför i kurserna PDP (P1) och NO/Tek (P2).

En garanti för utbildningens användbarhet är också den kontinuerliga samverkan som sker mellan Högskolans VFU-handledare och representanter från övningsförskolor. Konceptet med övningsförskolor omfattar sedan 2017 hela utbildningen. På varje övningsförskola finns en lokal VFU-ledare som har ett

övergripande ansvar för cirka 20 studenter och deras handledare. Tillsammans samlas de lokala VFU-ledarna på lärosätet med högskolans VFU-ansvarig och kursansvariga för att planera för VFU och VI-dagar. På så sätt integreras VFU:n med kurserna och utbildningens användbarhet diskuteras med representanter från fältet. Vår bedömning är att samverkan med skolhuvudmännen har fått ett tydligare fokus som numera riktas mot ett gemensamt ansvar för att kvalitetssäkra den verksamhetsförlagda utbildningen. Inom ramen för försöksverksamhetens med övningsförskolor har utvärdering visat att förskolorna anser att den utökade samverkan med Högskolan både ger effekter för verksamhetens kompetensutveckling och för studenterna. En särskild framgångsfaktor som betonas är nya former för kollegialt lärande som skapats mellan studenter, handledare och Högskolans lärare.

Sammantaget är det en styrka att utbildningen aktivt bedrivs med syfte att uppmärksamma samtidens utmaningar i samklang med det omgivande samhället. På detta sätt görs studenten delaktig i att möta utmaningar och att bidra till utvecklingen av utbildningen och arbetslivet. Detta ger studenten en god beredskap att möta ett arbetsliv i förändring.